RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Rikosseuraamuslaitoksen monisteita 1/2016

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2015

15.3.2016

RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Sisällysluettelo

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätös vuodelta 2015 1
1. Toimintakertomus 1
1.1. Johdon katsaus 1
1.2. Vaikuttavuus 4
1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus 4
1.2.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus 6
1.3. Toiminnallinen tehokkuus 7
1.3.1. Toiminnan tuottavuus 7
1.3.2. Toiminnan taloudellisuus 7
1.3.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus 13
1.3.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus 18
1.4. Tuotokset ja laadunhallinta 18
1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet 18
1.4.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu 21
1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen 26
1.5.1. Henkilöstömäärä ja -rakenne 26
1.5.2. Työhyvinvointi 29
1.5.3. Osaaminen ja aineeton pääoma 32
1.6. Tilinpäätösanalyysi 35
1.6.1. Rahoituksen rakenne 35
1.6.2. Talousarvion toteutuminen 35
1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma 37
1.6.4. Tase 41
1.7. Sisäisen valvonnan arviointi ja vahvistuslausuma 42
1.8. Arviointien tulokset 43
1.8.1. Ulkopuolisten organisaatioiden tekemät tarkastukset 44
1.8.2. Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen tekemät tarkastukset 45
1.9. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä 46
2. Talousarvion toteumalaskelma 47
3. Tuotto- ja kululaskelma 49
4. Tase 50
5. Liitetiedot 52
5.1. Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta 52

5.2. Nettoutetut tulot ja menot 53
5.3. Arviomäärärahojen ylitykset 54
5.4. Peruutetut siirretyt määrärahat 54
5.5. Henkilöstökulujen erittely 54
5.6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset 55
5.7. Kansallis- ja käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisvaikutteisten menojen poistot 56
5.8. Rahoitustuotot ja –kulut 56
5.9. Talousarviotaloudesta annetut lainat 56
5.10. Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset 57
5.11. Taseen rahoituserät ja velat 58
5.12. Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut 58
5.13. Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat 59
5.14. Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat 59
5.15. Velan muutokset 59
5.16. Velan maturiteettijakauma ja duraatio 59
5.17. Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot 59
6. Allekirjoitus 60

RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätös vuodelta 2015

Rikosseuraamuslaitos laatii kirjanpitoyksikkönä tilinpäätösasiakirjan, johon sisältyy toimintakertomusosio. Rikosseuraamuslaitoksen kirjanpito-yksikköön kuuluivat vuonna 2015 keskushallintoyksikkö, kolme rikosseuraamusaluetta, valtakunnallinen terveydenhuoltoyksikkö (RTHY), täytäntöönpanoyksikkö (TPY) ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskus (RSKK). Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö vastaa rikosseuraamusalueiden ja valtakunnallisten yksiköiden (RTHY, TPY ja RSKK) tulosohjauksesta. Rikosseuraamusalueet ja valtakunnalliset yksiköt ovat laatineet erilliset tulosraportit.

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Rikosseuraamuslaitos vastaa tutkintavankeuden toimeenpanosta sekä vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta. Vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanossa huolehditaan täytäntöönpanon varmuudesta, luotettavuudesta ja turvallisuudesta.

Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteena on parantaa rangaistusta suorittavien edellytyksiä rikoksettomaan elämäntapaan ja vähentää riskiä syyllistyä uusiin rikoksiin. Rangaistusten täytäntöönpanon sisältöjä kehitetään erityisesti tehostamalla yhteiskunnan normaalipalvelujen käyttöä jatkumoiden turvaamiseksi.

Rikosseuraamuslaitoksen asiakasmäärät ovat kehittyneet ennakoidusti. Sekä yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien että vankeusvankien määrät asettuvat lähelle edellisvuoden tasoa. Sekä vankeja että yhdyskuntaseuraamusta suorittavia oli vuonna 2015 hieman edellisvuotta vähemmän. Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavia oli 1,5 % vähemmän kuin vuonna 2014 ja keskimääräinen vankiluku laski 1 % vuoden 2014 tasosta. Myös pidemmällä aikajänteellä tarkastellen sekä yhdyskuntaseuraamusten että vankeuksien määrät ovat olleet laskussa. Tutkintavankien määrässä on sen sijaan ollut vuosittaista vaihtelua. Vuoden aikana täytäntöönpanoon tuli 270 valvontarangaistusta ja rangaistuksen suorittajia oli vuoden aikana keskimäärin 48 päivässä. Pyydettyjen seuraamusselvitysten määrä on laskenut lähes 6 % edellisestä vuodesta.

Asiakasmäärän lasku on luonut osaltaan edellytyksiä sille, että Rikosseuraamuslaitos on voinut toteuttaa tuottavuusohjelman ja sopeuttamissuunnitelman mukaiset henkilöstö- ja toimintamenosäästöt hallitusti. Valtiontalouden kehyksen mahdollisesti edelleen pienentyessä olisi tärkeää, että asiakasmäärän kehitys myös tulevaisuudessa noudattaisi nykyistä trendiä. Talouden sopeuttamissuunnitelman mukaiset henkilöstö- ja resurssivähennykset kuitenkin näkyvät arjen toiminnan järjestämisessä. Rikosseuraamuslaitoksen resurssien vähentymisen vuoksi mm. uusintarikollisuuden vähentämiseen ja rangaistusten vaikuttavuuteen liittyviä ohjelmia sekä rangaistusajansuunnitelmien mukaista toimintaa ei aina kyetä järjestämään vangin tarpeiden mukaisesti. Lisäksi vankien vapaa-ajan toimintaa on jouduttu karsimaan. Tästä huolimatta viime vuonna kyettiin vähentämään

toimintaan osallistumattomien vankeusvankien keskimääräistä osuutta, 27 %, verrattuna edelliseen vuoteen (31 %) ja lisäämään vankien toimintaan osallistumista.

Strategiatavoitteen, *turvallisesti kohti avoimempaa rangaistusten täytäntöönpanoa*, toteutuminen on edennyt erityisesti valvotun koevapauden käytön lisääntymisen osalta. Valvotussa koevapaudessa päivittäin keskimäärin olleiden määrä nousi hieman edellisen vuoden tasolta ollen 209 vankia ja määrällinen tulostavoite (190 vankia) ylitettiin. Koevapauksien määrän kasvu ei ole vaikuttanut siihen, että seuraamuksen onnistuneesti loppuun suorittaneiden määrä olisi vähentynyt. Edellä kuvatun perusteella voidaan arvioida, että asiakasarvioinnissa on onnistuttu, työprosessit ovat kehittyneet ja henkilöstön osaaminen on lisääntynyt. Myös avolaitosten käyttöasteen kasvu ja suoraan suljetusta vapautuneiden vankien osuuden lasku kertovat tavoitteen mukaisesta kehityksestä. Avolaitoksissa olevien osuus nousi kahdella prosenttiyksiköllä edellisestä vuodesta. Avolaitosten käyttöaste on edelleen suljettuja laitoksia alhaisempi. Avolaitossijoitusten määrän lisääminen edellyttäisi, että yhä useampi vanki voitaisiin sijoittaa suoraan siviilistä avolaitokseen. Täytäntöönpanon aloitusprosessin kehittämisen yhtenä tavoitteena on lisätä erityisesti lyhytaikaisten vankien sijoittamista suoraan avolaitoksiin, joissa on juuri heille kohdennettuja toimintoja.

Vuonna 2010 rangaistusta suorittavista vangeista oli avolaitoksissa keskimäärin 32 % ja valvotussa koevapaudessa 4 % eli yhteensä 36 %, vastaavasti vuonna 2015 avolaitoksissa oli 31 % ja valvotussa koevapaudessa 8 % eli yhteensä 39 % (luvut sisältävät sakkovangit). Vankeusvangeista avolaitoksista vapautui 40 % vuonna 2010 ja 44 % vuonna 2014. Enintään kolmen kuukauden vankeusrangaistusta suorittaneista vankeusvangeista vapautui avolaitoksista 34 % vuonna 2010 ja 37 % vuonna 2015. Luvut sisältävät koevapauden kautta vapautuneet. Rangaistusajansuunnitelmien laatimisessa päästiin määrälliseen tavoitteeseen. Sen sijaan vapauttamissuunnitelmien laatimisessa ei tavoitteeseen ole päästy.

Rikosseuraamuslaitoksen keskeiset haasteet liittyvät aktiivisen verkostoyhteistyön lisäämiseen valtion ja kunnan viranomaisten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kesken. Samoin vankien sellin ulkopuolella viettämää aikaa ja tätä kautta aktiivisuuden ja toimintoihin osallistumisen määrää on edelleen lisättävä nykyisestä. Tähän on myös Eduskunnan apulaisoikeusasiamies ilmaissut selkeän kantansa päätöksessään vankien sellin ulkopuolella viettämää aikaa koskevaan omaan aloitteeseensa (24.6.2015; dnro 1901/2/2011).

Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan kehittämisen näkökulmasta merkittävimmät asiat liittyvät 1.5.2015 toteutuneeseen vankeuslain uudistamiseen ja yhdyskuntaseuraamuslainsäädännön kokonaisuudistukseen sekä lähityön kehittämishankkeen aloittamiseen. Rangaistusten täytäntöönpanon aloitustehtävät siirrettiin ulosottoviranomaiselta Rikosseuraamuslaitokselle 1.5.2015 lukien. Rikosseuraamuslaitoksessa sisäistä prosessia kehitettiin siten, että siviilistä vankeusrangaistusta suorittamaan tulevien rangaistusten täytäntöönpano valmistellaan yhdyskuntaseuraamustoimistoissa. Lainsäädäntö uudistui myös siltä osin, että alle kahden vuoden pituisten vankeusrangaistusten suorittaminen voidaan aloittaa suoraan avolaitoksessa. Edellä kuvatuilla lainsäädäntö- ja prosessiuudistuksilla saavutetaan yksinkertaisempi täytäntöönpanon aloitusprosessi sekä paremmin hallittava asiakkuuden kokonaisprosessi. Lainsäädännön muutoksista aiheutuvia vaikutuksia strategia- ja tulostavoitteiden toteutumiseen on vielä ennenaikaista arvioida.

Lähityön toimivat käytännöt -tutkimushankkeessa toteutettiin kolme vankilapilottia, joissa on edistetty hyvien lähityökäytäntöjen suunnittelua. Hankkeessa on mm. suunniteltu vankilaan saapuvan vangin yhtenäinen osastolle opastus- ja perehdytyskäytäntö, jossa kiinnitetään entistä enemmän huomiota valvontahenkilöstön vuorovaikutteisen työn lisäämiseen. Lähityön toimivat käytännöt -tutkimushankkeen loppuraportin pohjalta lähityön kehittämistä päätettiin jatkaa uudella kaksivuotisella projektilla, joka jatkuu 31.12.2017 asti. Projektin toimintasuunnitelma valmistuu maaliskuussa 2016.

Hyvä ja vaikuttava yhdyskuntaseuraamustyö -hankkeessa on edetty suunnitelman mukaisesti laadukkaan työskentelyprosessin kuvaukseen ja toiminnan ohjauksen ja johtamisen käsittelyyn. Hanketta jatketaan keväälle 2016.

Rikosseuraamuslaitoksen talouden sopeuttamissuunnitelman ansiosta vuodelle 2016 siirtyi 18,9 M€ (7,7 % käytettävissä olleista määrärahoista). Vuoden 2015 kolmannen neljänneksen jälkeen ennustettiin, että vuodelle 2016 siirtyisi 14,9 M€. Siirtyvän määrärahan suuruus kuitenkin nousi ennusteeseen nähden neljällä miljoonalla eurolla. Palkeet muutti maksuaikataulukkoa aiemmasta käytännöstä poiketen siten, että 7.12.-31.12.2015 tehdyt haittatyökorvaukset kohdennetaan vuoden 2016 kirjanpitoon. Tämän vuoksi vuodelle 2016 siirtyi 1,1 M€ ennakoitua enemmän. Rikosseuraamuslaitos on toteuttanut sopeuttamissuunnitelmaansa etupainotteisesti. Vuoden 2015 henkilötyövuositoteuma oli 2 700 htv (vuoden 2015 htv-tavoitteen ollessa 2 709 htv), joten henkilöstömäärä laski 33 htv:llä vuoden 2014 tasosta. Sopeuttamissuunnitelman toimeenpanon vuoksi Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstömäärä on pienentynyt 195 htv:lla vuosien 2012–2015 aikana. Tuottavuusohjelmavähennykset (309 htv) huomioiden Rikosseuraamuslaitos on vähentänyt vuodesta 2005 alkaen yhteensä 504 henkilötyövuotta.

Oikeusministeriö teki lokakuussa 2015 päätöksen Rikosseuraamuslaitoksen toimitilaverkoston kehittämisestä. Oikeusministeriö päätti, että kuluvan hallituskauden aikana ei lakkauteta vankiloita. Rikosseuraamuslaitoksen toimitilavisioesityksen taustalla olivat aiemmat kehyspäätökset, jotka eivät olisi mahdollistaneet nykyisen toimitilaverkoston ylläpitämistä. Oikeusministeriö totesi päätöksessään, että Rikosseuraamuslaitoksen toimintaedellytykset nykyisessä laitosrakenteessa turvataan tulevassa kehyspäätöksessä 2017–2020.

Rikosseuraamuslaitos on valmistellut Hämeenlinnan naisvankilahankkeen toteuttamista, Keravan vankilan muuttamista avolaitokseksi sekä Laukaan vankilan ja Jyväskylän yhdyskuntaseuraamustoimiston toimintojen yhdistämistä ja sijoittamista Jyväskylään.

Toimitilojen kehittämisen osalta merkittävä aikaansaannos on Rikosseuraamuslaitoksen työympäristö- ja toimitilakonseptin (vankilakonsepti) valmistuminen joulukuussa 2015. Vankilakonseptissa on kuvattu toimintatavat, tekniikka, tilat ja kalusteet sekä ilme ja tunnelma eri valvontatason vankiloille. Lisäksi vankitilojen jako eri valvontatasoluokkiin valmistui.

Rikosseuraamuslaitos on yhteistyössä Valtiokonttorin kanssa suunnitellut ”Rikosseuraamuslaitoksen muutosyksiköiden tuki ja valmentava johtaminen” -projektin, jonka tarkoituksena on innostaa muutosyksiköiden henkilöstöä työtapojen kehittämiseen, työn sisällön arvopohjaiseen kehittämiseen ja erityisesti lähityön toimintamallien ideointiin. Toisaalta pyritään jalkauttamaan henkilöstöohjelman mukainen tavoite johtamisen kehittä-

misestä valmentavan johtamisen periaatteiden suuntaisesti. Valtiokonttori on myöntänyt projektille osarahoituksen ja projekti toteutuu vuoden 2016 aikana.

Rikosseuraamuslaitoksessa noudatetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa pyrkien välttämään irtisanomiset. Täyttöluvan saaneiden virkojen osalta on noudatettu 2.2.2015 lukien ilmoittautumismenettelyä. Muutoksen kohteena olevien yksiköiden henkilöstöllä on mahdollisuus ilmoittautua avoimeksi tuleviin tehtäviin, ennen kuin virkoja laitetaan muuten haettavaksi. Muutoksen kohteena ovat yksiköt, joiden osalta on suunnitteilla henkilöstön asemaan vaikuttavia uudelleenjärjestelyjä.

Toiminnan kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähankkeen (Roti) ensimmäisen vaiheen kilpailutus toteutettiin ja toimittaja valittiin huhtikuussa 2015. Rikosseuraamusasiakkaiden sähköinen asiointi -projektin esiselvitys valmistui 10.4.2015 ja projektia on jatkettu valmistelemalla hankintaa.

Vankien terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyi 1.1.2016 alkaen Terveyden- ja hyvinvoinnin laitokselle (THL) ja toiminnan valvonta Valviralle ja aluehallintovirastolle. Yhteistyön varmistamiseksi valmisteltiin Rikosseuraamuslaitoksen ja THL:n välinen kumppanuus- ja yhteistyösopimus. Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuoltoyksikön henkilöstö (toteuma 181 henkilötyövuotta vuonna 2015) siirtyi THL:ään perustettuun vankiterveydenhuollon yksikköön (VTH).

1.2. Vaikuttavuus

1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus

Rangaistusten täytäntöönpanon vaikuttavuustavoitteena on parantaa rangaistusta suorittavien edellytyksiä rikoksettomaan elämään ja vähentää riskiä syyllistyä uusiin rikoksiin rangaistusaikana ja sen jälkeen. Tavoitteiden toteuttaminen edellyttää seuraamusjärjestelmän ja seuraamusten sisältöjen kehittämistä erityisesti yhteiskunnan normaalipalvelujen käyttöä tehostamalla.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty ns. aito uusiminen vankeuden ja yhdyskuntapalvelun sekä vankeudesta koevapauden kautta vapautuneiden osalta kolmen ja viiden vuoden seuranta-ajoilla. Aidolla uusimisella tarkoitetaan sitä, että vankilasta vapautumisen tai yhdyskuntapalvelun päättymisen jälkeen on tehty rikos, josta on seurannut uusi tuomio ja uusi ehdoton vankeusrangaistus, valvontarangaistus tai yhdyskuntapalvelu seurantajakson aikana.

Uusiminen 3 vuoden seuranta-ajalla, %	Toteuma 2013 (2010 päättynyt seuraamus)	Toteuma 2014* (2011 päättynyt seuraamus)	Toteuma 2015 (2012 päättynyt seuraamus)
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan	40,3	36,3	40,0
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvonta-rangaistukseen	44,8	38,8	44,2
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan	11,6	9,3	10,0
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvonta-rangaistukseen	26,6	21,1	24,5
Vankilasta valvotun koevapauden kautta vapautuneiden uusiminen vankilaan, yhdys-kuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	24,7	20,3	22,6

Uusiminen 5 vuoden seuranta-ajalla, %	Toteuma 2013 (2008 päättynyt seuraamus)	Toteuma 2014 * (2009 päättynyt seuraamus)	Toteuma 2015 (2010 päättynyt seuraamus)
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan	52,3	49,3	50,0
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvonta-rangaistukseen	57,5	54,2	55,4
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan	19,5	18,9	18,8
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvonta-rangaistukseen	37,3	34,8	35,8
Vankilasta valvotun koevapauden kautta vapautuneiden uusiminen vankilaan, yhdys-kuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	20,7	33,4	35,7

** Vuoden 2014 uusimisluvut eivät ole täysin verrannollisia muiden vuosien uusimislukuihin Ritu-Vati rajapinnan ja Vatin tietokantamuutosten takia. Tämän takia vuoden 2014 uusimisluvut voivat olla jonkin verran alempia, kuin mitä ne olisivat olleet vertailukelpoisilla luvuilla laskettuna. Erityisesti tämä näkynee uusimisessa kolmen vuodenseuranta-ajalla.*

Rikosseuraamuslaitoksen uusimistilastot perustuvat rangaistusta suorittavia koskevaan aineistoon. Tutkimusten perusteella merkittävä osa uuteen tuomioon johtavista rikoksista tehdään pian edellisen rangaistuksen päätyttyä, mutta mm. tutkinnan ja oikeusprosessin keston takia kestää usein sangen pitkään ennen kuin tapaukset ovat Rikosseuraamuslaitoksen toimesta tilastoitavissa. Samoin tutkimukset osoittavat, että viiden vuoden seuranta-ajan jälkeen uusiminen lisääntyy vain vähän. Tällä perusteella Rikosseuraamuslaitos arvioi uusimisen kehitystä ensisijaisesti viiden vuoden seuranta-aikaan perustuen. Täydentävänä, suuntaa antavana seurantana käytetään kolmen vuoden seuranta-aikaan perustuvaa tilastointia.

Uusintarikollisuuskehitys on ollut viime vuosina myönteinen, mikä on osaltaan hillinnyt rangaistusten täytäntöönpanokustannusten kasvua. Uusimisen perusteella ei voi tehdä päätelmiä vuoden 2015 tuloksellisuudesta, sillä viiden vuoden seurantatiedot koskevat vuosien 2008, 2009 ja 2010 aikana vapautuneiden tilannetta. Rikosseuraamuslaitoksen talouden sopeuttamistoimet, joita on tehty vuoden 2010 jälkeen ja joilla on ollut vaikutuksia kuntouttavaan toimintaan, eivät vielä näy viiden vuoden uusimisluvuissa. Uusintarikollisuutta on vähentänyt Rikosseuraamuslaitoksen ja muiden viranomaisten kuntouttavan työn ohella yleinen rikollisuuden määrän lasku, väestön ikääntyminen ja sitä heijastava rangaistusta suorittavien keski-iän nousu (uusimisalttius vähenee ikääntyessä) sekä ensi kertaa vankilaan saapuvien suhteellisen määrän nousu (ensikertaiset uusivat muita harvemmin).

Eri seuraamusmuotojen tai vapauttamismallien vaikututusta uusimiseen on vaikea arvioida. Taulukoissa ilmenevät erot selittyvät paljolti eri seuraamusten kohderyhmien eroilla ja valikoitumisella. Varovaisesti voitaneen kuitenkin arvioida, että nykyisen käytännön mukainen yhdyskuntaseuraamusten tuomitseminen ja asteittaiseen vapauttamiseen liittyvä valvotun koevapauden käyttäminen eivät lisää uusimista. Uusimisriskin näkökulmasta niitä voisi ehkä soveltaa nykyistä laajemminkin.

Rikosseuraamuslaitos tulee selvittämään tarkemmin mm. uusimista valvottuun koevapauteen liittyen. Vankeinhoidon vaikutuksesta rikosten uusimiseen on valmistunut väitöstutkimus (Sasu Tyni: Vankeinhoidon vaikuttavuus. Onko kuntoutukselle tilastollisia perusteita?). Vuonna 2016 valmistuu Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin (Krimo) oikeusministeriön toimeksiannosta toteuttama laaja Vankeuslain arviointihanke, missä käsitellään myös uusimista ja vaikuttavuusnäkökulmaa.

1.2.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Virastolla ei ole siirto- ja sijoitusmenoja.

1.3. Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1. Toiminnan tuottavuus

Vuonna 2015 sekä vankien että yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien keskimäärä henkilötyövuosiin nähden laski hieman edellisen vuoden tasosta. Henkilöstön määrä aleni, mutta vanki- ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden määrä laski suhteellisesti tätäkin enemmän.

Tuottavuus	Toteuma 2013	Toteuma 2014	TA 2015	Tulos-sopimus 2015	Toteuma 2015	Muutos 2015/2014
Vangit keskimäärin päivässä / htv	1,33	1,32	1,38	1,35	1,30	-1,5 %
Yhdyskuntaseuraamuksia täytäntöönpanossa päivittäin keskimäärin /htv	12,0	13,0	12,0	11,80	12,3	-5,4 %
Pyydetyt seuraamusselvitykset vuodessa /htv*	261	244	260	231	225	-7,8 %

**Seuraamusselvitysten määrä on jaettu lausuntotyöhön käytetyillä htv:llä (Tarmo).*

Tuottavuus	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Muutos 2015/2014
Koulutettavapäivät/htv*	1 017	1 364	1 051	-22,9 %
Potilaskäynnit poliklinikalla/htv**	1 900	2 465	2 155	-12,6 %
Hoitovuorokaudet Vankisairaalassa/htv***	269	268	256	-4,5 %
Hoitovuorokaudet Psykiatrisessa sairaalassa/htv***	214	228	247	8,3 %

** Kaikki RSKK:ssa järjestetyt perus- ja täydennyskoulutettavapäivät ja amk-koulutuksen koulutettavapäivät (lähi- ja etä) / RSKK:ssa opetukseen käytetyt htv:t.*
*** Potilaskäynnit (Effica) vuoden aikana / poliklinikoiden htv:t*
**** Hoitovuorokaudet (Effica) vuoden aikana / Vankisairaalan tai Psykiatrisen vankisairaalan (Turku ja Vantaa) htv:t.*

1.3.2. Toiminnan taloudellisuus

Rikosseuraamuslaitos jatkoi talouden sopeuttamissuunnitelman toimeenpanoa vuoden 2015 aikana. Vuodelle 2015 asetettiin 24 htv:n vähennystavoite. Rikosseuraamuslaitoksen htv-määrä kuitenkin laski 33 htv:lla vuoden 2014 tasosta. Vuoden 2015 henkilöstövähennyksistä saatiin 4 htv:n vähennys täytäntöönpanotehtäviä keskittämällä ja kehittämällä ja 4 htv:n vähennys talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseja kehittämällä.

Sopeuttamissuunnitelman mukaan merkittävä osa henkilöstövähennyksistä tuli saada aikaan toiminnan kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähankkeen (Roti) avulla. Rotin todelliset henkilöstövähennykset saadaan aikaan kuitenkin vasta uuden järjestelmän käyttöönoton jälkeen. Näin ollen pysyäkseen määrärahakehyksessään Rikosseuraamuslaitos on joutunut jättämään virkoja täyttämättä useista eri toiminnoista. Lisäksi vankiloiden kiinteistöhuollon ja kunnossapidon henkilöstöä on vähennetty vankiloiden siirtyessä jaettuun kokonaisvuokramalliin. Säästöjä on saatu myös mm. vähentämällä energiankulutusta sekä keskittämällä ja tehostamalla hankintatoimea.

Palkat muodostivat 53,6 % (55,3 % vuonna 2014) käytettävissä olleista toimintamenomäärärahoista. Henkilöstövähennyksistä johtuen palkkamenot laskivat 1,6 milj. euroa vuoden 2014 tasosta. Toimitilavuokrat olivat 20,0 % (20,2 %) toimintamenomäärärahoista. Toimitilamenot nousivat edellisestä vuodesta 465 000 eurolla. Vuokrien nousu johtui mm. Mikkelin vankilan perusparannetun osan käyttöönotosta. Muut menot nousivat 1,9 milj. euroa edellisen vuoden tasosta ollen 24,3 % (24,0 %) käytettävissä olleista toimintamenomäärärahoista. Tulot laskivat 730 000 eurolla edellisestä vuodesta muodostaen 5,7 % (6,1 %) osuuden käytettävissä olleista toimintamenomäärärahoista.

Rikosseuraamuslaitoksen taloudellisuutta kuvataan tässä luvussa toimintamenoina ja kustannuksina. Kustannukset (netto) sisältävät myös tulot.

Vankia kohti laskettuun toimintamenojen nousuun vaikutti keskimääräisen vankiluvun lasku 29:llä ja menojen nousu 2,0 miljoonalla eurolla edellisestä vuodesta. Yhdyskuntaseuraamusta kohti laskettuun toimintamenojen lasku johtui menojen laskemisesta 0,8 miljoonalla eurolla edellisestä vuodesta. Yhdyskuntaseuraamustoimistoissa tehty vankisijoitteluun liittyvä työ laski yhdyskuntaseuraamuksen menoja ja vastaavasti nosti vankeuden 0,3 miljoonalla eurolla edellisestä vuodesta.

Toimintamenot	Toteuma 2013	Toteuma 2014	TA 2015	Tulos-sopimus 2015	Toteuma 2015	Muutos 2015/2014
Toimintamenot (netto) € / vanki	61 895	63 696	63 757	64 635	64 970	2,0 %
Toimintamenot (netto) € / yhdyskuntaseuraamusta suorittava	5 327	5 629	6 001	6 084	5 455	-3,1 %

Rikosseuraamusalan nettokustannukset olivat 226,1 miljoonaa euroa vuonna 2015. Kustannukset laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,6 miljoonaa euroa (-0,2 %). Henkilöstökustannukset laskivat 0,4 miljoonaa euroa (-0,3 %) ollen 129,5 miljoonaa euroa. Muut kustannukset laskivat 0,9 miljoonaa euroa (-0,8 %) ollen 112,5 miljoonaa euroa. Tulot laskivat 0,8 miljoonaa euroa (-4,6 %) ollen 15,8 miljoonaa euroa.

Kustannukset (netto) 1000 euroa	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Muutos 2015/2014
Rikosseuraamusalan kokonais-kustannukset, josta	**226 838**	**226 683**	**226 125**	**-0,2 %**
Keskushallintoyksikön kustannukset	6 940	6 980	7 167	2,7 %
Terveydenhuoltoyksikön kustannukset	15 270	15 300	15 308	0,0 %
Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen kustannukset	2 750	2 630	2 735	3,9 %
Täytäntöönpanoyksikön kustannukset	1 860	1 650	1 736	5,1 %
Rikosseuraamusalueiden kustannukset yhteensä, josta	**200 010**	**200 110**	**199 179**	**-0,5 %**
Etelä-Suomen rikosseuraamus-alueen kustannukset	63 690	63 740	63 696	-0,1 %
Länsi-Suomen rikosseuraamus-alueen kustannukset	63 300	63 280	63 602	0,5 %
Itä- ja Pohjois-Suomen rikos-seuraamusalueen kustannukset	61 410	60 590	60 239	-0,6 %
Rikosseuraamuslaitoksen yhteiset kustannukset	11 620	12 500	11 643	-6,9 %

Yksikkökustannukset (netto)	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Muutos 2015/2014
Täytäntöönpanon kustannukset vuodessa € / vanki	66 240	67 760	68 545	1,2 %
Täytäntöönpanon kustannukset vuodessa € / yhdyskuntaseuraamus-asiakas	4 950	5 370	5 125	-4,6 %
Rikosseuraamusalan perustutkinto-koulutuksen kustannukset € / aloittaneet opiskelijat*	31 130	29 930	31 200	4,2 %
RSKK:n täydennyskoulutuksen kustannukset € / koulutettavapäivä*	114	83	118	42,0 %
Psykiatrisen vankisairaalan hoito-päivän hinta € / hoitopäivä (brutto)	280	250	240	-4,0 %
Vankisairaalan hoitopäivän hinta € /hoitopäivä (brutto)	240	220	220	0 %

** Hallinto jyvitetty toteutuneiden koulutettavapäivien suhteessa.*

Valvontarangaistusten täytäntöönpano on huomattavasti kalliimpaa muihin yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanoon verrattuna johtuen mm. kalliista valvontatekniikasta. Valvontarangaistus on ns. viimeinen vaihtoehto ennen ehdotonta vankeusrangaistusta, joten rangaistuksen valvonta on intensii-visempää kuin muissa yhdyskuntaseuraamuksissa.

Seuraamusten kustannukset (netto)		Työajan-käytön ja-kauma 2015	Kustannusten jakaantuminen 2015	Täytäntöön-panon hinta 2014	Täytäntöön-panon hinta 2015
	N	%	€	€	€
Vankeja keskimäärin päivässä					
Suljetuissa laitoksissa	2 105	80 %	164 779 000	75 790	78 280
Avolaitoksissa	754	17 %	41 358 000	53 340	54 870
Valvotussa koevapaudessa	209	3 %	4 136 000	27 410	19 790
Yhteensä	**3 068**	**100 %**	**210 273 000**	**67 760**	**68 550**
Yhdyskuntaseuraamusten päivittäinen keskimäärä					
Ehdollisesti rangaistuja nuoria valvottavia	786	15 %	2 359 000	3 480	3 000
Nuorisorangaistusta suorittavia	9	0 %	48 000	7 700	5 340
Yhdyskuntapalvelua suorittavia	1 217	35 %	5 638 000	5 190	4 630
Ehdonalaisesti vapautuneita valvottavia	1 033	19 %	2 987 000	3 460	2 890
Valvontarangaistusta suorittavia	48	9 %	1 596 000	35 000	33 250
Pyydetyt seuraamusselvityk-set*	6 904	22 %	3 225 000	320	470
Yhteensä	**3 093**	**100 %**	**15 852 000**	**5 370**	**5 125**

Kaikki Rikosseuraamuslaitoksen kustannukset, ml. keskushallintoyksikkö, TPY, RSKK, RTHY, aluekeskukset, 1181 alueiden yhteiset, on vyörytetty seuraamuksille.
** Pyydettyjä seuraamusselvityksiä oli 6 904 kpl vuonna 2015 eli ko. luku ei ole päivittäinen keskimäärä.*
Huom! Toimintakertomuksen taulukoiden "yhteensä"-rivien luvut on pyöristetty alkuperäisistä luvuista.

Rikosseuraamuslaitoksen kokonaiskustannuksista (242,0 milj. euroa brutto, 226,1 milj. euroa netto) 26 % aiheutui toimitilakustannuksista (26 % vuonna 2014) ja 23 % valvonnasta ja vanginkuljetuksesta (22 %). Toimitilakustannukset laskivat edelliseen vuoteen nähden noin 0,8 miljoonaa euroa, mikä johtui mm. energiankulutuksen vähentymisestä. Valvonnan ja vanginkuljetuksen kustannukset nousivat edellisestä vuodesta noin 0,2 miljoonalla eurolla, mikä johtui mm. henkilöstökustannusten noususta.

Vangeille järjestettävä toiminta (koulutus, ohjelmatoiminta, työtoiminta, yksilötyö ja vapaa-ajan toiminta) maksoi vuonna 2015 yhteensä 17,2 miljoonaa euroa (17,0 miljoonaa euroa vuonna 2014), mikä oli 8 % (8 %) Rikosseuraamuslaitoksen kokonaiskustannuksista.

RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Rikosseuraamuslaitoksen toimintojen kustannukset 2013 – 2015												
1 000 €	2013				2014				2015			
	Henk kust.	Kok. kust.	Tulot	Kok. kust. netto	Henk. kust.	Kok. kust.	Tulot	Kok. kust. netto	Henk. kust.	Kok. kust.	Tulot	Kok. kust. netto
Tukitoiminnot (sis. Kehan järjestämä henkilöstön koulutus)	20 539	37 530	-217	37 313	20 942	39 514	-639	38 875	20 703	39 561	-257	39 304
Toimitilat	1 551	61 870	-1 722	60 148	1 424	60 898	-1 523	59 375	1 379	60 036	-1 469	58 567
RSKK:n järjestämä koulutus	909	1 114	-155	959	879	1 067	-157	910	911	1 064	-151	913
Yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpano	5 437	5 921	0	5 921	5 613	6 080	0	6 080	4 917	5 354	0	5 353
Seuraamusselvitykset	1 336	1 383	0	1 383	1 364	1 402	0	1 402	1 337	1 377	0	1 377
Vankeusrangaistusten täytäntöönpano	**79 245**	**115 509**	**-14 042**	**101 468**	**80 185**	**114 842**	**-14 171**	**100 671**	**80 863**	**115 084**	**-13 847**	**101 237**
Rangaistusajan suunnittelu	5 019	5 428	0	5 428	5 143	5 182		5 182	5 522	5 557	0	5 557
Vankiloiden perushuolto	5 177	17 328	-5 134	12 194	5 196	17 071	-5 076	11 994	5 086	17 033	-5 280	11 753
Valvonta ja vangin kuljetus	46 993	50 789	-9	50 780	47 028	50 993	-4	50 989	47 427	51 209	-4	51 205
Vankien koulutus	1 044	1 928	-168	1 760	952	1 745	-158	1 587	1 024	1 850	-141	1 709
Ohjelmatoiminta	2 686	3 556	-10	3 545	2 820	4 077	-9	4 068	2 641	3 867	-12	3 854
Avolaitostyöt ja muu ulkopuolinen työ	430	5 580	0	5 580	557	4 889	0	4 889	496	4 804	0	4 804
Työtoiminta	4 604	11 902	-8 581	3 321	4 634	11 384	-8 740	2 644	4 695	11 087	-8 151	2 936
Yksilötyö ja vapaa-aika	3 531	3 866	-1	3 864	3 538	3 849	-4	3 846	3 515	3 889	-4	3 885
Valvottu koevapaus	2 095	2 217	0	2 216	2 471	2 618	0	2 618	2 457	2 605	-1	2 604
Terveydenhuolto	7 666	12 917	-137	12 780	7 846	13 033	-180	12 853	7 999	13 184	-254	12 930
Poissaolot (eivät sisälly yllä oleviin)	19 725	19 742	-95	19 647	19 470	19 473	-103	19 369	19 382	19 479	-105	19 374
Yhteensä	**128 744**	**243 069**	**-16 231**	**226 838**	**129 877**	**243 276**	**-16 594**	**226 683**	**129 492**	**241 954**	**-15 829**	**226 125**

1.3.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus* 1 000 €	TP 2013	TP 2014	TP 2015
Tuotot	10 710	10 842	10 479
Erilliskustannukset	10 315	10 155	9 717
Osuus yhteiskustannuksista	10 642	10 143	10 645
Kokonaiskustannukset	20 956	20 298	20 362
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-10 642	-10 143	-10 645
Kustannusvastaavuus, %	51 %	53 %	51 %

**Sisältää työtoiminnan ja laitosmyymälöiden kustannusvastaavuuslaskelmat.*

Tuotot laskivat 363 000 euroa (3,3 %) edellisestä vuodesta. Erilliskustannukset laskivat 438 000 euroa (-4,3 %). Osuus yhteiskustannuksista kasvoi 502 000 euroa (4,9 %), mikä johtui pitkälti toimitilamenoista.

Seuraavassa esitetään kustannusvastaavuuslaskelmat työtoiminnasta ja laitosmyymälöistä (kanttiinit) ja palvelusuhdeasunnoista.

Kustannusvastaavuuslaskelman toimintakertomuksessa esittämisen raja on 1 milj. euroa. Henkilöstön ateriakorvauksista, Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen ja Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuoltoyksikön maksullisen toiminnan tulot jäivät alle miljoonan euron, joten näistä ei enää esitetä kustannusvastaavuuslaskelmia. Henkilöstön ateriakorvauksista saadut tulot laskivat 1,1 % edellisestä vuodesta ollen 556 000 euroa (565 000 euroa). Terveydenhuoltoyksikön mielentilatutkimuksista ja vaarallisuusarvioinneista saadut tulot kasvoivat 39,3 % edellisestä vuodesta ollen 251 000 euroa (180 000 euroa). Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen tulot, 150 000 euroa, olivat edellisen vuoden tasolla.

Työtoiminnan kustannusvastaavuus 1 000 €	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Muutos 2015/2014
Tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	5 821	5 964	5 544	-7 %
- maksullisen toiminnan muut tuotot	885	992	848	-15 %
Tuotot yhteensä	**6 706**	**6 957**	**6 392**	**-8 %**
Kustannukset				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 390	2 564	2 097	-18 %
- henkilöstökustannukset	1 771	1 839	1 889	3 %
- vuokrat	213	189	170	-10 %
- palvelujen ostot	1 136	1 110	1 040	-6 %
- muut erilliskustannukset	1 357	1 233	1 287	4 %
- vankiloiden sisäinen käyttö	-1 136	-1 169	-1 180	1 %
Erilliskustannukset yhteensä	**5 730**	**5 766**	**5 303**	**-8 %**
Käyttöjäämä	**976**	**1 190**	**1 089**	**-9 %**
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	10 289	9 764	10 321	6 %
- poistot	269	283	231	-18 %
- korot	12	8	5	-35 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	**10 569**	**10 054**	**10 557**	**5 %**
Kokonaiskustannukset yhteensä	**16 299**	**15 821**	**15 860**	**0 %**
Ylijäämä (+) / alijäämä (-)	**-9 593**	**-8 864**	**-9 468**	**7 %**
Kustannusvastaavuus %	**41 %**	**44 %**	**40 %**	**-8 %**

Työtoiminnan tuotteiden maksullisuudesta on säädetty Rikosseuraamuslaitoksesta annetun lain (953/2009) 10 §:ssä.

Työtoiminnan tulot laskivat 564 000 euroa, -8 %, edellisestä vuodesta. Tulojen lasku johtuu pitkälti maa- ja metsätalouden tulojen sekä metalliteollisuuden tulojen laskusta viime vuoteen nähden. Erilliskustannukset laskivat 463 000 euroa, -8 %, edellisestä vuodesta. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintakulut laskivat 466 000 euroa, -18 %. Henkilöstökustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta 50 000 euroa, 3 %. Vuokra, palvelujen ostot ja muut erilliskustannukset laskivat 36 000 euroa, -1 %. Sisäinen käyttö kasvoi edellistä vuodesta 11 000 euroa, 1 %. Osuus yhteiskustannuksista nousi 503 000 euroa,

5 %. Nousu johtuu pääasiassa toimitilakustannusten kasvusta. Kustannusvastaavuus heikkeni -4 %.

Maksulliseen työtoimintaan kirjautui 108 henkilötyövuotta, kuten edellisenä vuonnakin. Työtoiminta työllisti keskimäärin 415 vankia päivässä, yhden enemmän kuin edellisenä vuonna.

Laitosmyymälöiden kustannusvastaavuus 1 000 €	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Muutos 2015/2014
Tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	4 000	3 885	4 087	5 %
- maksullisen toiminnan muut tuotot	4			
Tuotot yhteensä	**4 004**	**3 885**	**4 087**	**5 %**
Kustannukset				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 883	3 665	3 699	1 %
- henkilöstökustannukset	634	688	691	0 %
- vuokrat	0	0	0	0 %
- palvelujen ostot	13	12	13	10 %
- muut erilliskustannukset	55	23	11	-54 %
Erilliskustannukset yhteensä	**4 585**	**4 388**	**4 414**	**1 %**
Käyttöjäämä	**-581**	**-503**	**-326**	**-35 %**
- tukitoimintojen kustannukset	73	89	88	-1 %
- poistot	0	0	0	0
- korot	0	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	**73**	**89**	**88**	**-1 %**
Kokonaiskustannukset yhteensä	**4 658**	**4 477**	**4 501**	**1 %**
Ylijäämä (+) / alijäämä (-)	**-653**	**-591**	**-414**	**-30 %**
Kustannusvastaavuus %	**86 %**	**87 %**	**91 %**	**5 %**

Laitosmyymälöiden tuotteiden maksullisuudesta on säädetty rikosseuraamuslaitoksesta annetun lain (953/2009) 10 §:ssä. Rikosseuraamuslaitoksen ohjeen 4/004/2011 mukaan laitosmyymälässä tuotteet myydään vangille hankintahinnalla, johon sisältyvät ostohinta, rahtikulut ja muut vastaavat hankintakulut. Kustannusvastaavuuslaskelmassa maksullisen toiminnan erilliskustannukset ilman henkilöstökustannuksia ovat 3,722 milj. euroa, mikä alittaa maksullisen toiminnan tuotot 365 000 eurolla.

Tulot kasvoivat 202 000 euroa, 5 % ja erilliskustannukset 25 000 euroa eli 1 % vuodesta 2014.

Laitosmyymälöiden käyttöjäämä parani 177 000 euroa, mikä johtui tulojen kasvusta. Varaston arvo nousi edellisestä vuodesta 11 000 eurolla ollen 219 000 euroa.

Palvelussuhdeasuntojen kustannusvastaavuus 1 000 €	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Muutos 2015/2014
Tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	0	0	0	
- maksullisen toiminnan muut tuotot	1 075	983	929	-6 %
Tuotot yhteensä	**1 075**	**983**	**929**	**-6 %**
Kustannukset				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	638	363	326	-10 %
- henkilöstökustannukset	59	35	51	48 %
- vuokrat	1 434	1 122	1 056	-6 %
- palvelujen ostot	115	56	35	-38 %
- muut erilliskustannukset	72	54	45	-18 %
Erilliskustannukset yhteensä	**2 318**	**1 630**	**1 512**	**-7 %**
Käyttöjäämä	**-1 243**	**-647**	**-584**	**10 %**
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	106	98	93	-5 %
- poistot	0	0		
- korot	0	0		
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	**106**	**98**	**93**	**-5 %**
Kokonaiskustannukset yhteensä	**2 424**	**1 728**	**1 605**	**-7 %**
Ylijäämä (+) / alijäämä (-)	**-1 349**	**-745**	**-677**	**9 %**
Käytetty eduskunnan päättämää vuokrien alentamistukea	1 363	760	681	-10 %
Ylijäämä (+) / alijäämä (-) hintatuen jälkeen	**14**	**15**	**5**	**-69 %**
Käytettävissä eduskunnan päättämää vuokrien alentamistukea	2 000	2 000	2 000	

Palvelussuhdeasuntojen tulot laskivat 6 %, 55 000 euroa, edelliseen vuoteen nähden. Vuokratuloja laski vuokra-asunnoista luopuminen. Erilliskustannukset laskivat 7 %, 117 000 euroa. Lämmitys, sähkö ja vesikulut laskivat 15 000 euroa ja aineet ja tarvikkeet 22 000 euroa. Kunnossapitokuluista muodostuvat palveluiden ostot laskivat noin 21 000 eurolla, vuokrat 66 000 eurolla ja muut erilliskustannukset 10 000 eurolla. Henkilöstökustannukset nousivat 17 000 euroa. Käyttöjäämä parani 63 000 euroa ja alijäämä 68 000 euroa.

1.3.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Kustannusvastaavuuslaskelmaa edellyttävää yhteisrahoitteista toimintaa ei varainhoitovuonna ollut.

1.4. Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Vuodesta 2005 alkanut vankiluvun lasku jatkui edelleen vuonna 2015, joskin muutos oli aiempaa pienempi. Samanaikaisesti myös yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien määrä on laskenut tasaisesti, niissäkin muutos vuonna 2015 oli edellisiä vuosia pienempi. Nämä asiakasmäärien muutokset ovat osaltaan helpottaneet Rikosseuraamuslaitoksen talouden sopeuttamista sekä sisällöllisen kehittämistyön jatkamista.

Osan rikosseuraamusasiakasmäärän kehityksestä selittänee väestön ikärakenteen muutos. Viime vuosina myös poliisin tietoon tullut rikollisuus on useiden rikosseuraamusten kannalta merkittävien rikoslajien osalta vähentynyt. Merkittävin yksittäinen selittäjä yhdyskuntapalvelun vähenemiselle on rattijuopumusten määrän lasku. Vankiluvun laskusuuntaukseen ovat vaikuttaneet aiemmat lainsäädännölliset toimet (mm. muutokset sakon muunnossa, vankeuslain muutokset ja valvontarangaistuksen käyttöönotto).

Vuonna 2015 vapaudesta vankilaan tulleita oli 5 671 (5 749). Päivittäinen keskivankiluku oli 3 068 (3 097). Sakkovankien päivittäinen keskimäärä on asettunut noin 50 vangin tasolle. Vuonna 2015 sakon muuntorangaistusta suoritti yhteensä 1 747 (1 766) vankia, joista 1 167 suoritti pelkkää sakkorangaistusta ja 580 vankia oli myös tutkinta- tai vankeusvankina. Valvotussa koevapaudessa oli päivittäin keskimäärin 209 vankia.

Elinkautisvankien määrän 1990-luvulta alkanut kasvu näyttää taittuneen. Silloisen Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen (TEO) 1990-luvulla tekemien mielentilatutkimuksia koskevien linjausten vaikutus vankilukuun on ilmeisesti täysimääräinen. Jatkossa elinkautisvankien määrän vaihtelu heijastelee enemmän rikollisuuden ja tuomioistuinkäytäntöjen muutoksia. Vuoden 2015 lopussa elinkautisvankeja oli 202 (203).

Ulkomaalaisvankien suhteellinen osuus ja määrä oli lähes edellisvuoden tasolla, heitä oli 15,5 (15,6) % kaikista vangeista. Ulkomaalaisten vankien päivittäinen keskimäärä oli 477 (484). Tutkintavangeista kolmannes oli ulkomaalaisia. Naisia vangeista oli päivittäin keskimäärin noin 8 (8) %. Ainoastaan sakon muuntorangaistusta suorittavien keskimääräinen laitosaika oli 16 (16) päivää. Muiden vapautuneiden vankeusvankien keskimääräinen laitosaika oli 10,2 (10,2) kuukautta ja tutkintavankeuden keskipituus oli 3,6 (3,8) kuukautta. Vapautuneiden vankeusvankien laitosajan kasvu verrattuna vuoteen 2013 selittyy pääosin aiempaa suuremmalla vapautuneiden elinkautisvankien määrällä.

Vuonna 2015 täytäntöönpanoon tulleiden yhdyskuntaseuraamusten määrä oli 4 112 (4 136). Päivittäinen asiakasmäärä laski 24 henkilöllä. Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien päivittäinen keskimäärä oli 3 093 (3 137). Naisten osuus oli vuoden lopussa 12 (11) %.

Yhdyskuntapalvelutuomioiden määrään vaikuttaa yhdyskuntapalveluksi muuntokelpoisten vankeusrangaistusten (enintään 8 kk) väheneminen, joiden määrä vuonna 2004 oli 10 372 kpl ja vuonna 2014 enää 5 748 (vuonna 2013 määrä oli 5 931, vuonna 2012 vastaavasti 6 333) kpl. Selvimmin tähän on vaikuttanut törkeiden rattijuopumusten määrän väheneminen, koska yhdyskuntapalvelutuomioista yli puolessa päärikos on rattijuopumus. Viidessä vuodessa poliisin tietoon tulleiden törkeiden rattijuopumusten määrä on alentunut lähes kolmanneksella. Vuonna 2015 poliisin tietoon tuli törkeitä rattijuopumuksia 7 847, kun niitä vuonna 2014 oli 8 325. Vuonna 2011 määrä oli 11 409. Yhdyskuntapalvelun käyttöaste, muuntokelpoisista rangaistuksista yhdyskuntapalveluun tuomittujen osuus, laski vuodesta 2013 vuoteen edelleen 2014 parilla prosentilla. Vuonna 2014 käyttöaste oli 33,5 % (2013 käyttöaste oli 35,4, vuonna 2012 se oli 38,2 %)[1].

Täytäntöönpantavaksi tuli vuonna 2015 yhteensä 270 (222) valvontarangaistusta. Valvontarangaistuksen aloittaneita oli 247 (229). Päättyneitä valvontarangaistuksia sisältäen vankeudeksi muunnetut oli 221 (201). Alkaneista valvontarangaistuksista vankeudeksi muunnettiin 21 (42). Suoritettu aika oli keskimäärin 63 (58) päivää. Osassa valvontarangaistuksia koskevia lukuja näyttää pienistä kokonaismääristä johtuen esiintyvän suurehkoa vuosittaista vaihtelua. Valvontarangaistuksen aloittaneista valtaosa on tuomittu liikennejuopumuksesta. Suurin osa oli aikaisemmin suorittanut yhdyskuntapalvelua ja/tai vankeutta.

[1] Tilastokeskus

Suoritteiden määrät	TP 2013	TP 2014	TA 2015	Tulos-sopimus 2015	TP 2015	Muutos 2015/2014
Täytäntöönpantavaksi tulleet yhdyskuntaseuraamukset	4 270	4 136	4 200	4 100	4 112	-0,6 %
Vapaudesta vankilaan tulleet	5 809	5 749	5 650	6 000	5 671	-1,4 %
Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavia keskimäärin	3 324	3 137	3 250	3 150	3 093	-1,4 %
Vankeja keskimäärin	**3 175**	**3 097**	**3 150**	**3 150**	**3 068**	**-0,9 %**
Vankeusvankeja	2 549	2 425	-	2 450	2 419	-0,3 %
Sakkovankeja	48	52	-	50	52	-0,4 %
Tutkintavankeja	578	619	-	650	597	-3,6 %
Pyydetyt seuraamusselvitykset	7 940	7 319	7 400	7 250	6 904	-5,7 %
Rikosseuraamusalan koulutus-keskuksen kursseille osallistuneet*	3 021	3 228	-	-	2 805	-13,1 %
Terveydenhuoltoyksikön omien poliklinikoiden potilaskäynnit	136 629	170 051	-	155 000	156 440	-8,0 %
Hoitovuorokaudet Psykiatrises-sa vankisairaalassa ja vanki-sairaalassa	23 640	24 556	-	23 500	25 463	3,7 %

**Sis. perustutkinnolle, täydennyskoulutuskursseille ja RSKK:n vastuulla oleville amk-opintojaksoille osallistuneet. Toteumat eivät ole vertailukelpoisia, sillä KEHA:n täydennyskoulutuskursseille osallistuneet on huomioitu syksystä 2013 lukien.*

Yhteensä syyttäjiltä ja tuomioistuimilta saapui 6 904 (7 319) seuraamusselvityspyyntöä. Seuraamusselvitysten kuormittavuus oli keskimäärin 225 (244 vuonna 2014) pyydettyä seuraamusselvitystä vuodessa / htv. Seuraamusselvitykset voivat olla nuoren seuraamusselvityksiä, yhdyskuntapalveluselvityksiä, valvontarangaistusselvityksiä, nuorisorangaistusselvityksiä tai näiden yhdistelmiä, mikäli syyttäjä tai tuomioistuin on pyytänyt useampaa selvitystä.

Kuva 1. Vankeja ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaita keskimäärin vuosina 2000–2015.

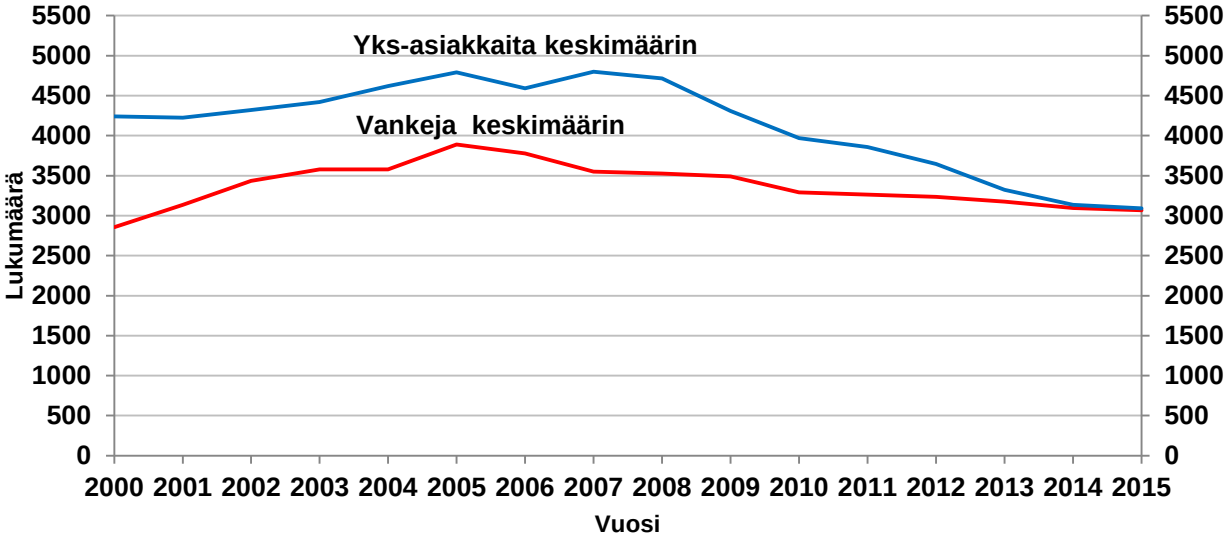

1.4.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Talouden sopeuttamissuunnitelman mukaiset henkilöstö- ja resurssivähennykset ovat tehostaneet Rikosseuraamuslaitoksen toimintaa. Sopeuttamistoimet ovat myös vaikeuttaneet Rikosseuraamuslaitokselle asetettujen tulostavoitteiden saavuttamista, sillä rikosseuraamusten täytäntöönpano perustuu ensisijaisesti ihmisten väliseen vuorovaikutukseen ja henkilöiden suorittamaan valvontaan. Rikosseuraamuslaitoksen resurssien vähentymisen vuoksi mm. uusintarikollisuuden vähentämiseen ja rangaistusten vaikuttavuuteen liittyviä ohjelmia sekä rangaistusajansuunnitelmien mukaista toimintaa ei ole aina kyetty järjestämään vangin tarpeiden mukaisesti. Lisäksi vankien vapaa-ajan toimintaa on jouduttu karsimaan.

Rikosseuraamuslaitoksen strategian painopisteenä oleva ”kohti avoimempaa täytäntöönpanoa” -tavoite on edennyt viime vuosien aikana. Valvotussa koevapaudessa keskimäärin päivässä oli 209 vankia (168 vuonna 2014). Avolaitoksissa olevien osuus nousi kahdella prosenttiyksiköllä. Vankeusvangeista oli avolaitoksissa keskimäärin päivässä 38 % (36 %). Avolaitossijoitusten määrän lisääminen edellyttäisi, että useampi vanki voisi sijoittua suoraan siviilistä avolaitokseen. Avolaitosten edellytyksiä ottaa vastaan vankeja suoraan siviilistä on kehitetty rakentamalla päihdekatkaisun edellyttämiä erillääänpitotiloja.

Valvontarangaistus otettiin käyttöön 1.11.2011 lukien ja ensimmäiset valvontarangaistukset tulivat täytäntöönpanoon vuoden 2012 alussa. Vuonna 2015 valvontarangaistusta suoritti päivittäin keskimäärin 48 tuomittua (vuoden 2014 vertailukelpoinen luku oli 45). Valvontarangaistusasiakkaiden tilastointi on muuttunut vuoden 2015 alusta siten, että myös väliaikaisesti ja tilapäisesti keskeytyneet tilastoidaan valvontarangaistusta suorit-

taviksi. Tämä kasvatti valvontarangaistuksessa olevien päivittäistä keskimäärää noin kymmenellä.

Avolaitoksissa keskimäärin päivittäin olleiden vankeusvankien osuus nousi edellisen vuoden tasolta ollen 38 % (36 %). Avolaitossijoitusten onnistuminen heikkeni hieman ollen 87 (88 vuonna 2014) %. Avolaitoksista luvatta poistumiset lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna. Karkaamisissa ja luvatta poistumisissa voi esiintyä suurehkoa vuosittaista vaihtelua. Pidemmällä aikavälillä luvatta poistumiset ovat selvästi vähentyneet, ja vuodesta 2011 niiden määrä on puolittunut. Avolaitosten käyttöaste nousi viidellä prosenttiyksiköllä edellisestä vuodesta ollen 83 % (78 %). Käyttöasteen nousu on merkittävä, erityisesti kun otetaan huomioon valvottujen koevapauksien määrän yhtäaikainen kasvu, joka on aikaisempina vuosina vaikuttanut avolaitoksien käyttöasteeseen laskevasti. Avolaitospaikkojen jakaantumisessa ja niiden käyttöasteessa on alueellista vaihtelua. Etelä-Suomen rikosseuraamusalueelta sijoitetaan vankeja myös muiden rikosseuraamusalueiden avolaitoksiin.

Vuoden viimeisenä päivänä työskentelysuunnitelma oli 71 (77) %:lla valvonta-asiakkaista (yhdyskuntaseuraamuksista muut kuin valvonnat sisältävät lähtökohtaisesti suunnitelmaan perustuvaa työskentelyä), mikä jäi edellisen vuoden toteutumasta ja vuoden 2015 tavoitteesta (80 %). Yhdyskuntapalveluasiakkaille voidaan järjestää tukitoimia palvelusta suoriutumiseen, mistä sovitaan tarkemmin erityisessä työskentelysuunnitelmassa. Työskentelysuunnitelma oli laadittuna 35 (35) %:lle vuoden aikana palvelutunteja suorittaneista asiakkaista. Tunneissa mitattuna ja asiakasmäärän Suoriutumisen parantamiseksi järjestetty tuki vähentyi sekä järjestettyjen tukituntien että osallistuneiden asiakkaiden osalta vuodesta 2014. Suoriutumisen tukitunteja oli 806 (919) ja ne koskivat 386 (462) asiakasta. Päihdeongelmien vähentämiseksi tarkoitettujen ohjelmatuntien määrä pieneni tuntimääräisesti (1 063 / 1 139) asiakasmäärän pysyessä ennallaan (243 / 244). Tulossopimukseen sisältyvien toimintaohjelmien suoritusmäärä laski yhdyskuntapalvelussa ollen 1 888 (1 992) tuntia 341 (361):lla eri asiakkaalla.

Rangaistusajan suunnitelma tehtiin aiempaa suuremmalle osalle, 82 (80) %:lle vuoden aikana vapautuneista vankeusvangeista. Sakkorangaistukseen tuomituista rangaistusajan suunnitelma tehtiin 98 (98) %:lle. Perusteellinen riski- ja tarvearvio (Rita) tehdään arviointikeskuksissa lähinnä pitkäaikaisille vakavaan väkivaltaan syyllistyneille vangeille, nuorille ja seksuaalirikoksista tuomituille.

Vapauttamissuunnitelmia tehtiin hiukan edellisvuotta suuremmalle osalle vangeista, mutta niitä koskevaa tavoitetta ei saavutettu. Kaikista vapautuneista vankeusvangeista vapauttamissuunnitelma tehtiin 71 (70) %:lle tavoitteen ollessa 80 %. Sakkovangeista vapauttamissuunnitelma tehtiin 46 (34) %:lle ja muista vankeusvangeista 80 (82) %:lle. Lyhytaikaisten vankien osalta suunnitelmien teko on selvästi keskimääräistä vähäisempää. Alle kuukauden vankilassa olleille sakkovangeille vapauttamissuunnitelma tehtiin harvoin, 40 (31) %:lle, muista yhtä lyhyen aikaa vankilassa olleista vankeusvangeista vapauttamissuunnitelma tehtiin 61 (66) %:lle. Verkostotyön osuus vapauttamissuunnitelmissa pysyi ennallaan eikä tavoitetta 22 % aivan saavutettu. Vuonna 2015 verkostotyönä tehtiin 21 (21) % vapauttamissuunnitelmista (verkostotyönä tehtyjen osuus oli 9 % vuonna 2011). Avolaitoksissa vapauttamissuunnitelmia tehtiin suuremmalle osalle, 84 (84 vuonna 2014) %:lle vapautuneista ja vapauttamissuunnitelmat tehtiin myös useammin verkostotyönä [33 (30) %] kuin suljetuissa vankiloissa.

Vankeusvankien toimintaan osallistumista kuvaava tavoite (60 %) ylittyi toteutuman ollessa 66 (64) %.

Rikosseuraamuslaitos päivitti toimitilavision vuoteen 2020. Vision taustalla oli näkemys siitä, että Rikosseuraamuslaitoksen määrärahakehys, toimitilakustannusten nousupaine ja henkilöstömäärän väheneminen vaikeuttavat nykyisen laajuisen toimitilaverkoston ylläpitoa. Vähenevän henkilöstömäärän ei enää jatkossa nähty riittävän olemassa olevan vankilaverkoston laitosturvallisuuden ja kuntouttavan toiminnan nykytason turvaamiseen. Toimitilavisio sisälsi sekä laitosten lakkauttamisia että niiden toiminnan kehittämistä. Toimitilavision ehdotukset olisivat mahdollistaneet noin 10 miljoonan euron nettosäästöt. Toimitilavision avulla saatavilla säästöillä olisi lisäksi rahoitettu suunnitelmaan sisältyviä investointeja. Oikeusministeriö teki lokakuussa 2015 päätöksen Rikosseuraamuslaitoksen toimitilaverkoston kehittämisestä. Oikeusministeriö päätti, että kuluvan hallituskauden aikana ei lakkauteta vankiloita. Rikosseuraamuslaitoksen toimitilavisioesityksen taustalla olivat aiemmat kehyspäätökset, jotka eivät olisi mahdollistaneet nykyisen toimitilaverkoston ylläpitämistä. Oikeusministeriö totesi päätöksessään, että Rikosseuraamuslaitoksen toimintaedellytykset nykyisessä laitosrakenteessa turvataan tulevassa kehyspäätöksessä 2017–2020.

Toiminnan kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähankkeen (Roti) ensimmäisen vaiheen hankintapäätös tehtiin helmikuussa 2015 ja toimittaja aloitti työnsä maaliskuussa 2015. Toimittaja ja hanketoimisto ovat toimineet yhteisissä työtiloissa koulutuskeskuksessa Tikkurilassa. PoC-toteutus valmistui suunnitellusti elokuussa ja 1. vaiheen toteutus on edennyt suunnitellusti PoC-toteutuksen hyväksymisen jälkeen. Toisen vaiheen kilpailutuksen (2016) valmistelu on käynnistetty marraskuussa.

Vankiterveydenhuollon järjestäminen siirtyi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle 1.1.2016 lukien. Samalla vankiterveydenhuollon ohjaus siirrettiin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintoviraston tehtäväksi. Uudistus toteutettiin lailla Vankiterveydenhuollon yksiköstä. Samalla muutetaan useita muita lakeja.

Vankiterveydenhuollon hallinnonalasiirto toteutettiin vuoden 2016 alusta lukien siten, että Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenoista, momentilta 25.40.01, siirrettiin 16 409 000 euroa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisuuteen perustettavan vankiterveydenhuollon yksikön toimintamenomomentille 33.01.06. Syksyn 2015 aikana valmisteltiin Rikosseuraamuslaitoksen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen välistä kumppanuus- ja yhteistyösopimusta, joka allekirjoitetaan suunnitelman mukaisesti maaliskuussa 2016.

Vankilakonsepti eli Rikosseuraamuslaitoksen työympäristö- ja toimitilakonsepti valmistui joulukuussa 2015. Vankilakonseptissa on kuvattu toiminta, tekniikka, tilat ja kalusteet sekä ilme eri valvontatason vankiloille. Vankilakonseptia pilotoitiin Hämeenlinnan naisvankilan tarveselvityksessä.

Vuoden 2015 aikana jatkettiin vankitilojen luokitteluhankkeeseen kuuluneita tehtäviä. Rikosseuraamusalueiden ja keskushallintoyksikön edustajien yhteistyönä valmisteltiin luokittelun kriteerit, jotka koskevat rakenteellisia, toiminnallisia ja osittain myös osastokohtaisia tekijöitä. Kriteerit pyrittiin laatimaan siten, että ne eivät edellyttäisi lainmuutoksia. Alueet tekivät kriteerien valossa ehdotuksensa tilojen jakautumisesta valvonta-

tasoluokkiin. Pääjohtaja vahvisti kriteerit ja vankipaikkojen jakautumisen luokkiin vuoden 2015 lopussa. Vankien sijoittelua koskevaa linjaustyötä valmisteltiin myös vuoden 2015 aikana.

Luokittelu on tarkoitus ottaa käyttöön asteittain. Luokittelun käyttöönottoa seurataan valtakunnallisesti ottaen huomioon luokittelun yhteensovittaminen vankilakonseptin kanssa. Luokittelukriteerejä tarkennetaan lähivuosien aikana suunnitelmallisesti. Tarvittaessa jatkotyössä tehdään esitys lain muutostarpeista.

Vuonna 2012 käynnistynyttä yhdyskuntaseuraamustyön kehittämishanketta jatkettiin. Hankkeessa on sekä valtakunnallinen ohjausryhmä että alueellisia ryhmiä. Hankkeessa on työstetty yhdyskuntaseuraamustyön vaikuttavuutta ja tehokkuutta kehittämällä asiakkuusprossien kokonaishallintaa, työn suunnitelmallisuutta ja on luotu asiakastyön ohjauksen suositukset.

Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjaukset valmistuivat. Turvallisuuden osalta tilanne säilyi hyvänä. Laitosten säilytysvarmuudessa saavutettiin tulostavoite. Karkaamiset suljetuista 8 (13) laitoksista vähenivät ja luvatta poistumiset avolaitoksista lisääntyivät, poistumisluvilta palaamatta jäämisten osalta ei ollut oleellisia muutoksia aiempaan. Edellä mainitut muutokset selittynevät tavanomaisella vuotuisella vaihtelulla. Avolaitossijoitusten onnistumisessa ei ollut merkittäviä muutoksia, avolaitossijoituksista onnistui 87 (88) %. Valvotun koevapauden suoritti loppuun 84 (84) % aloittaneista ja yhdyskuntapalvelun aloittaneista palvelun suoritti loppuun 85 (84) %. Koevapauksissa tavoite oli 80 % ja yhdyskuntapalvelussa 83 %. Vankien välinen väkivalta lisääntyi hieman.

Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu -mittarit	Toteuma 2013	Toteuma 2014	TA 2015	Tulos-sopimus 2015	Toteuma 2015	Muutos 2015/2014
Lähityön osuus työajankäytöstä %	83	84	-	-	84	0 %
Rangaistusajan suunnitelmat tehty, % vankeusvangeista*	76	77	-	80	82	6,5 %
Rangaistusajan suunnitelmat tehty, % vankeusvangeista ilman sakkovankeja	94	98	-		98	0 %
Työskentelysuunnitelma tehty, % yhdyskuntaseuraamuksista, valvonta-asiakkaat**	79	77	-	80	71	-8,0 %
Vankien terveystarkastus tehty viimeistään 14 päivän kuluessa saapumisesta, % vangeista***	70	78	-	-	76	-2,6 %
Vankeusvankien toimintaan osallistuminen, % päivittäin toimintoihin käytettävissä olevasta ajasta*	63	64		60	66	3,1 %
Vankeusvangeista toimintaan osallistumattomia keskimäärin %*	31	31	-	30	27	-12,9 %
Toiminta- ja päihdeohjelmien osuus vankien käytettävissä olevasta ajasta, %	4,6	5,4	-	5,6	6,1	13,0 %
Toimintaohjelmiin osallistuneet vuoden aikana päättyneistä yhdyskuntaseuraamuksista, %	9,5	10	-	11	9	-4,1 %
Vankeusvangeista avolaitoksissa keskimäärin päivässä, %*	35	36		40	38	5,6 %
Avolaitoksista vapautuneet vuoden aikana vapautuneista vankeusvangeista, % (ei sisällä sakkovankeja)	39	42	-	-	44	4,8 %
Avolaitossijoitusten onnistuminen, %	85	88	-	-	87	-1,1 %
Vankeja valvotussa koevapaudessa keskimäärin päivässä	151	168		190	209	24,4 %
Valvotun koevapauden loppuun suorittaneet, % päättyneistä	87	84		80	84	0 %
Yhdyskuntapalvelun loppuun suorittaneet, % päättyneistä	85	84		83	85	1,3 %
Laitosten säilytysvarmuus, %	99,2	99,4		99,2	99,4	0 %
Poistumisluvalta palaamatta jääneet / toteutuneet poistumisluvat, %	2,1	2,0	-	-	1,9	-5 %
Väkivaltarikkomuksista määrätyt seuraamukset / 100 000 vankipäivää kohti	11,1	15,2	-	-	16,7	9,9 %

** Sisältää sakkovangit.*
***Yhdyskuntaseuraamuksista muut kuin valvonnat sisältävät lähtökohtaisesti suunnitelmaan perustuvaa työskentelyä.*
****Vuonna 2015 vankien terveystarkastus tehty viimeistään kolmen arkipäivän kuluessa saapumisesta 68 % vangeista.*

1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

1.5.1. Henkilöstömäärä ja -rakenne

Rikosseuraamuslaitoksen tulossopimuksen henkilötyövuosiarvio vuodelle 2014 oli 2 709 ja toteuma oli 2 700 henkilötyövuotta. Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen ja Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen htv-määrä pieneni, Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen kasvoi.

Henkilöstöraportoinnin luvut tulevat pääasiassa eHRMinfo-järjestelmästä. Viime vuoden osalta Palkeet raportoi eHRMinfossa olleista pienistä epätarkkuuksista. Tämän vuoksi alla olevassa taulukossa käytetään vuoden 2015 kohdalla Prima-lukuja.

Henkilötyövuodet (Prima)	2013	2014	2015
Keskushallinto	83	78	75
Etelä-Suomen rikosseuraamusalue	798	795	785
Länsi-Suomen rikosseuraamusalue	825	801	806
Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalue	816	811	793
Terveydenhuoltoyksikkö	187	185	181
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	26	25	25
Täytäntöönpanoyksikkö	33	34	35
Yhteensä	**2 768**	**2 733**	**2 700**

Henkilöstö, lukumäärä ja prosenttiosuus 31.12.	2013		2014		2015	
	lkm	%-osuus	lkm	%-osuus	lkm	%-osuus
Mies	1 679	57	1 635	57	1 609	57
Nainen	1 259	43	1 249	43	1 206	43
Vakinainen	2 596	88	2 562	89	2 435	87
Määräaikainen	342	12	322	11	380	13
Kokoaikainen	2 848	97	2 815	98	2 766	98
Osa-aikainen	90	3	69	2	49	2
Kokonaismäärä	**2 938**		**2 884**		**2 815**	

”Arviointi” –henkilöstöryhmän htv-määrä on vähentynyt 26 % ja ”Täytäntöönpano” –ryhmän 8 %. Arviointityötä on jonkin verran siirtynyt tehtäväksi yhdyskuntaseuraamustoimistoissa (tehtäväkohtainen luokittelu tehdään virkakohtaisesti). Täytäntöönpanotehtävien htv-vähennys toteutettiin tehtäviä keskittämällä ja kehittämällä.

Muissa ryhmissä muutos on ollut enintään 3 % (luvut: EHRMinfo).

Henkilötyövuodet tehtäväluokittain (EHRMinfo)	Htv 2014	Htv 2015	Muutos 2015/2014
Johto	87	89	2 %
Hallinto	249	249	0 %
Kuntoutus	213	208	-2 %
Terveydenhuolto	170	171	1 %
Talous- ja kiinteistöhuolto	186	180	-3 %
Työtoiminta	176	172	-2 %
Arviointi	62	45	-26 %
Valvonta ja ohjaus	1 362	1 364	0 %
Täytäntöönpano	44	41	-8 %
Yhdyskuntaseuraamustyö	186	189	2 %
Yhteensä	**2 735**	**2 708**	**-1 %**

Henkilöt tehtävä-luokittain; lukumäärä ja %-osuus 31.12.	Yhteensä 2014	Mies 2015		Nainen 2015		Yhteensä 2015	
Tehtäväluokka	**lkm**	**lkm**	**%**	**lkm**	**%**	**lkm**	**%**
Johto	92	56	3,5	37	3,1	93	3,3
Hallinto	262	61	3,8	197	16,3	258	9,2
Kuntoutus	237	74	4,6	161	13,3	235	8,3
Terveydenhuolto	191	57	3,5	132	10,9	189	6,7
Talous- ja kiinteistöhuolto	202	50	3,1	139	11,5	189	6,7
Työtoiminta	187	158	9,8	23	1,9	181	6,4
Arviointi	70	5	0,3	34	2,8	39	1,4
Valvonta ja ohjaus	1 389	1 099	68,3	276	23,0	1 375	48,8
Täytäntöönpano	43	7	0,4	34	2,8	41	1,5
Yhdyskuntaseuraamustyö	211	42	2,6	173	14,3	215	7,6
Yhteensä	**2 884**	**1 609**	**100**	**1 206**	**100**	**2 815**	**100**

Keski-ikä 31.12.2015	Mies	Nainen	Yhteensä	Henkilöitä
Keskushallintoyksikkö	52,1	48,8	50,1	76
Etelä-Suomen rikosseuraamusalue	44,1	42,7	43,6	812
Länsi-Suomen rikosseuraamusalue	46,1	45,8	45,9	843
Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalue	44,9	47,2	45,8	815
Terveydenhuoltoyksikkö	44,7	46,5	46	205
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	54,2	51	52,6	26
Täytäntöönpanoyksikkö	53,5	50,3	50,8	38
Yhteensä	**45,2**	**45,8**	**45,5**	**2 815**

Keski-iän nousu on tasaantunut muutaman vuoden takaisesta tilanteesta. Valtion henkilöstön keski-ikä oli 46,0 vuonna 2015.

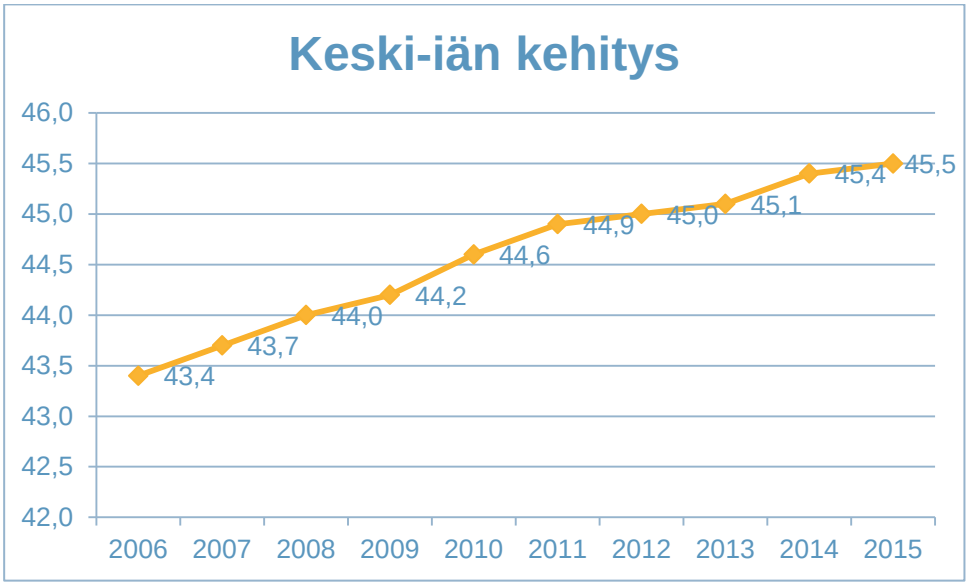

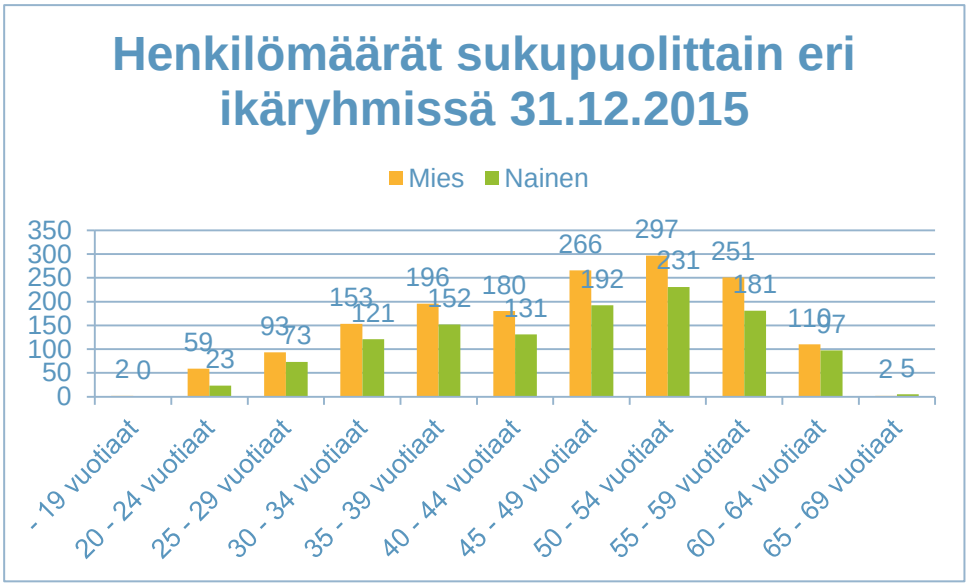

1.5.2. Työhyvinvointi

Työterveyshuollon kokonaiskustannuksissa KELA 1:n (työnantajalle lakisääteiset pakolliset kustannukset) olivat 809 326 euroa ja KELA 2:n 1 396 786 euroa.

Sairauspoissaolot	2013	2014	Tulos-sopimus 2015	2015
Sairauspoissaolot, koko ala (työpäivää/htv)	14,0	13,8	13,5	13,8
Sairauspoissaolot, prosentteina vuotuisesta teoreettisesta työajasta	5,58	5,70	5,40	5,49

Sairauspoissaolot 2015	Työpäivää/htv	Lyhyiden sairaus-poissaolojen (1-3 pv) osuus %
Vankilat, vapauttamisyksiköt, sähköinen valvonta ja keskusvalvomo	14,5	23,5
Yhdyskuntaseuraamustoimistot	12,4	23,7
Rikosseuraamusalueiden yhteiset (= aluekeskus + arviointikeskus)	9,3	26,5
Keskushallintoyksikkö	6,0	36,9
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	4,6	24,1
Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuolto-yksikkö	17,4	20,4
Täytäntöönpanoyksikkö	13,6	11,0
Rise	**13,8**	**23,5**

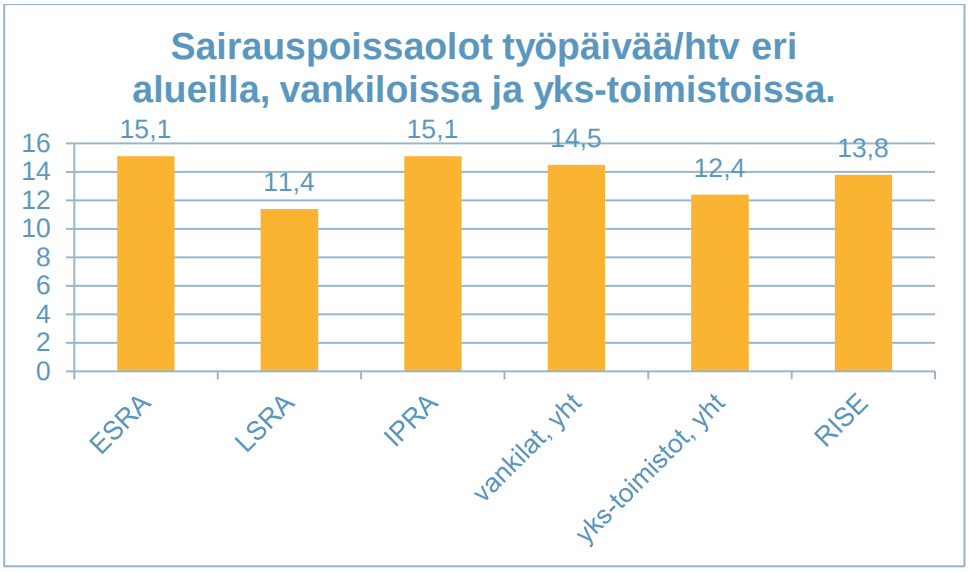

Tehdyn työajan ja erilaisten poissaolojen osuus vuotuisesta teoreettisesta työajasta vaihtelee eri työaikamuodoissa (virastotyö: 36 t 15 min / viikko, viikkotyö: 38 t 15 min / viikko, jaksotyö: 114 t 45 min / kolme viikkoa).

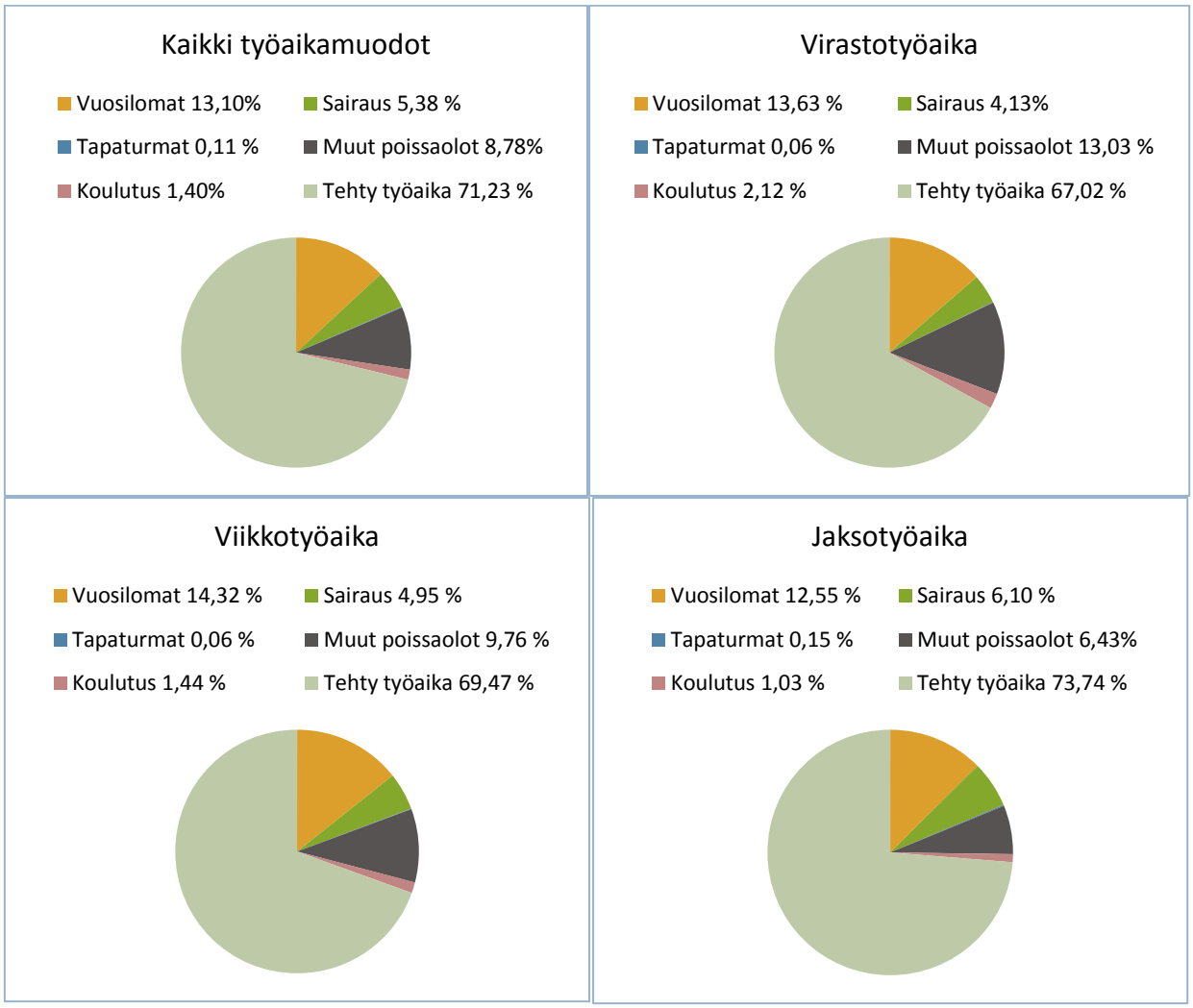

Vuotuisen teoreettisen työajan jakautumisessa on merkittäviä eroja eri työaikamuotoja tekevien kesken. Jaksotyötä tekevillä on vähiten koulutuspoissaoloja, lomia ja ”muita poissaoloja” (sis. perhevapaat, opintovapaat, vuorotteluvapaat, muut vapaat). Jaksotyötä tekevien kohdalla myös tehdyn työajan osuus on korkein: 73,7 %. Sairauspoissaoloja on eniten jaksotyötä tekevien kohdalla.

Työtapaturmia (sisältyvät sairauspoissaoloihin) oli koko alalla 0,11 % teoreettisesta vuotuisesta työajasta.

Henkilöstöryhmissä ”Terveydenhuolto” ja ”Täytäntöönpano” sairauspoissaolot ovat lisääntyneet edellisestä vuodesta, kun ne työtoiminnan kohdalla olivat vähentyneet.

Lyhyiden sairauspoissaolojen osuus ei ole viime vuosina juuri vaihdellut.

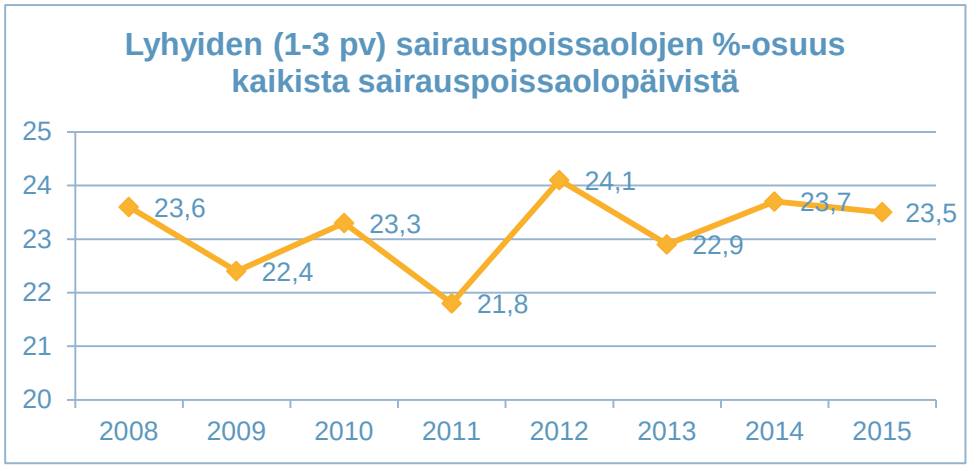

Terveysprosentti (sen henkilöstön osuus, jolla ei ole ollenkaan sairauspoissaoloja) on laskenut melkein prosenttiyksikön.

Terveysprosentti	2014	2015
Keskushallintoyksikkö	41,8	34,4
ESRA	26,0	22,3
LSRA	30,4	31,4
IPRA	34,7	34,8
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	34,6	46,4
Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuolto-yksikkö	37,4	35,9
Täytäntöönpanoyksikkö	54,1	46,2
Yhteensä	**31,4**	**30,5**

VMBaron indeksit laskivat hieman ja jäivät edellisiä vuosia enemmän valtion keskiarvojen alle.

VMBaro	2013	2014	Tulos-sopimus 2015	2015
Johtamisindeksi (1)	3,29	-	3,3	3,28
Kokonaisindeksi (Y)	3,28	-	3,3	3,26
Työhyvinvointi (C3)	7,68	-	7,7	7,62

1.5.3. Osaaminen ja aineeton pääoma

Vuonna 2015 täydennyskoulutussuunnittelua kehitettiin luomalla TTS-kautta vastaava nelivuotinen vuosittain päivittyvä täydennyskoulutussuunnitelma.

Koulutus	2013	2014	2015
Henkilöstön koulutustasoindeksi	4,3	4,4	4,5
Henkilöstön koulutuspäivät/htv	3,0	4,0	3,5

Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstöllä oli keskimäärin 3,5 koulutuspäivää / henkilötyövuosi. 75 % naisista ja 55 % miehistä osallistui koulutukseen vähintään yhden päivän.

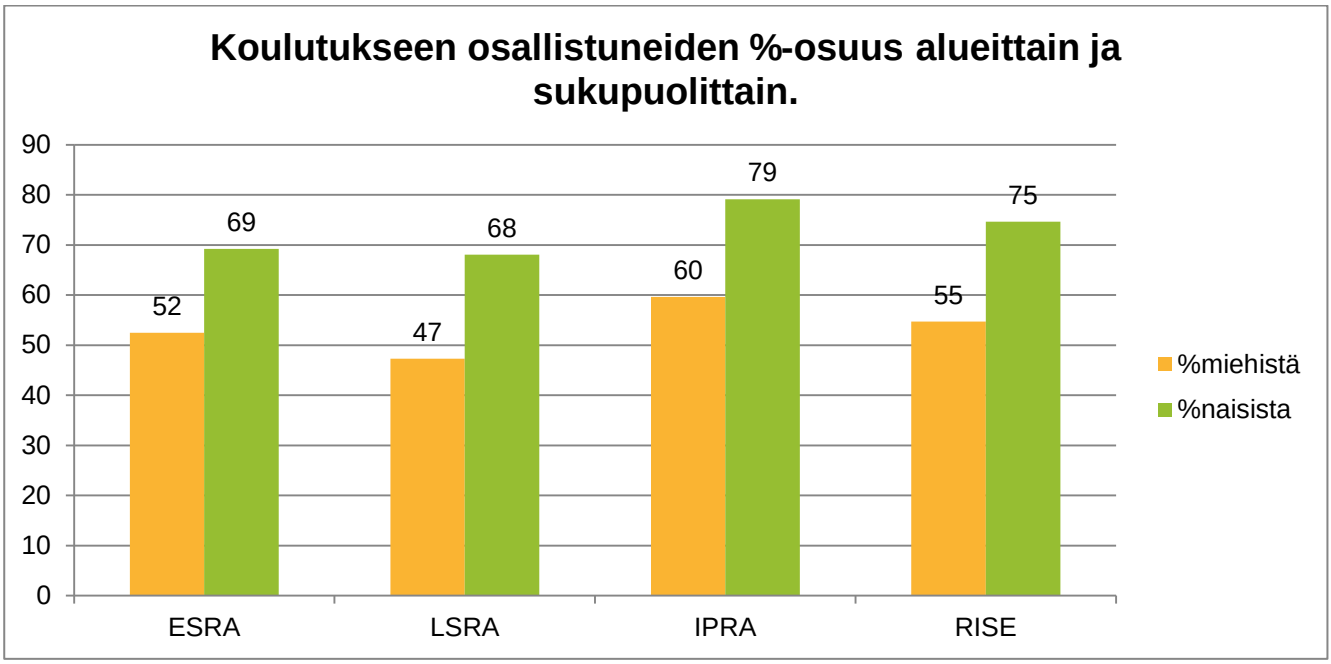

Alkaneiden vakituisten palvelujaksojen määrä on kääntynyt laskuun. Vaihtuvuus on ollut viime vuodet noin 6 %.

Vaihtuvuus	Alkaneet palvelujaksot				Päättyneet palvelujaksot			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015*
Vakinaiset	34	37	24	11	141	115	123	335
Määräaikaiset	678	636	670	695	599	564	631	642
Yhteensä	**712**	**673**	**694**	**706**	**740**	**679**	**754**	**977**

**Luvut v.2015 sisältävät RTHY:n lakkauttamisen. Ilman RTHY:n lakkauttamisen aiheuttamaa palvelujaksojen päättymistä luvut olisivat: vakinaiset 163, määräaikaiset 637, yhteensä 800.*

Vaihtuvuus	Keskim. henkilöstön lkm.				Vaihtuvuusprosentti			
	2012	2012	2013	2015	2012	2013	2014	2015*
Vakinaiset	2 617	2 607	2 591	2495,6	6,7	5,8	5,7	5,9*
Määräaikaiset	424	363	361	401,4	-	-	-	-
Yhteensä	**3 041**	**2 970**	**2 953**	**2899**	**-**	**-**	**-**	**-**

**RTHY:n lakkautus mukaan lukien vaihtuvuus 2015 oli 13,9 %.*

Työkyvyttömyyseläköitymisten määrä on parin viime vuoden aikana ollut edellisiä vuosia korkeampi.

Työkyvyttömyyseläkkeet	2012	2013	2014	2015
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet	7	8	13	13
Henkilöstön lukumäärä	2 967	2 938	2 884	2815
% koko henkilöstöstä	0,2	0,3	0,5	0,5

Tehtyjen ylitöiden määrä laski tuntuvasti, mutta työaikapankista maksettiin pois suunnilleen edellisen vuoden verran.

Ylityötunnit	2012	2013	2014	2015
Todelliset tehdyt tunnit	84 090	97 460	97 900	67 932
Yksinkertaisina korvattavat tunnit	139 480	159 410	161 390	112 466

Maksetut ylityötunnit ja kustannukset (kustannukset, jotka on maksettu työaikapankista pois)	2013		2014		2015		Muutos 2015/2014
	Tunnit	€	Tunnit	€	Tunnit	€	€
Lisätyöt	14 550	220 100	35 060	527 600	34 807	528 580	973
Ylityöt	65 050	1 583 400	69 340	1 703 800	68 024	1 702 572	-1 261
Muut lisät	340	1 200	330	1 200	347	1 402	197
Yhteensä	**79 950**	**1 834 800**	**104 730**	**2 268 000**	**103 178**	**2 271 698**	**3 659**

1.6. Tilinpäätösanalyysi [2]

1.6.1. Rahoituksen rakenne

Rangaistusten täytäntöönpanon määrärahat on budjetoitu oikeusministeriön pääluokan 25 lukuun 40. Vertailtavuuden vuoksi analyysissa on edellisen vuoden luvut esitetty suluissa.

Rikosseuraamuslaitoksen kirjanpitoyksikön menoihin oli käytettävissä kertomusvuonna rangaistusten täytäntöönpanon määrärahoja yhteensä 272,1 miljoonaa euroa (267,9 milj. euroa) arvonlisäveroineen, mikä oli 4,2 miljoonaa euroa ja 1,6 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Talousarviossa myönnettiin määrärahoja 253,8 miljoonaa euroa (254,1 milj. euroa). Edelliseltä vuodelta siirtyi 18,3 miljoonaa euroa (13,8 milj. euroa). Talousarviossa myönnettiin toimintamenomäärärahaa 228,9 miljoonaa euroa (229,2 milj. euroa) ja avolaitostöihin 5,4 miljoonaa euroa (5,4 milj. euroa). Toimintamenomäärärahoista vähennettiin ensimmäisessä lisätalousarviossa 25 000 euroa vankien terveydenhuollon valvonnan uusista tehtävistä johtuen.

Käytettävissä olevista määrärahoista toimintamenoihin myönnettyjä määrärahoja oli käytettävissä yhteensä 245,1 miljoonaa euroa (240,8 milj. euroa) eli 1,8 % enemmän kuin edellisenä vuonna, ja avolaitostöihin myönnettyjä määrärahoja 7,5 miljoonaa euroa (7,5 milj. euroa) kuten edellisenä vuonnakin.

Kirjanpitoyksikön käytössä oli muiden pääluokkien määrärahoja yhteensä 0,4 miljoonaa euroa (0,6 milj. euroa). Tästä työllistämismäärärahaa oli 0,3 miljoonaa euroa (0,3 milj. euroa) ja 0,1 miljoonaa euroa (korvaus ensimmäistä kertaa) taloudellisesti tuetun ammatillisen osaamisen kehittämisen koulutuskorvausta.

Rikosseuraamuslaitoksen toiminta on kokonaisuudessaan nettobudjetoitu. Nettobudjetoidulle toimintamenomomentille kirjattiin varainhoitovuoden aikana tuloja yhteensä 14,0 miljoonaa euroa (14,7 milj. euroa), mistä maksullisen toiminnan tuotot olivat 10,2 miljoonaa euroa (10,4 milj. euroa), vuokrat ja käyttökorvaukset 1,0 miljoonaa euroa (1,0 milj. euroa) ja muut tuotot yhteensä 2,8 miljoonaa euroa (3,3 milj. euroa).

1.6.2. Talousarvion toteutuminen

Menoarviot ja siirretyt määrärahat

Rikosseuraamuslaitos käytti rangaistusten täytäntöönpanon määrärahoja (pääluokka 25) 250,8 miljoonaa euroa (249,6 milj. euroa), mikä oli 0,5 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Määrärahoista toimintamenomäärärahaa käytettiin 226,1 miljoonaa euroa, mikä oli 0,6 % enemmän kuin edellisenä vuonna (224,7 milj. euroa).

Avolaitostöihin myönnettyä määrärahaa käytettiin 5,1 miljoonaa euroa (5,4 milj. euroa), mikä oli 4,9 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Avolaitosmäärärahaa siirtyi 2,4 mil-

[2] Luvut ovat pyöristyksiä.

joonaa euroa vuodelle 2016. Merkittävimmät avolaitostyökohteet perustuivat yhteistyösopimuksiin Senaatti-kiinteistöjen, Metsähallituksen, Museoviraston, Hämeenlinnan ja Helsingin kaupunkien sekä Suomenlinnan hoitokunnan kanssa.

Muiden pääluokkien määrärahoja käytettiin yhteensä 0,4 miljoonaa euroa (0,6 milj. euroa), mihin sisältyy valtionhallinnolle tarkoitettuja työllistämistukimäärärahoja 285 000 euroa ja 91 000 euroa taloudellisesti tuetun ammatillisen osaamisen kehittämisen koulutuskorvausta. Kirjanpitoyksiköiden väliseen yhteistoimintaan liittyviä menoja kirjattiin talousarviokirjanpidon tilille 630 yhteensä n. 24 000 euroa (300 000 euroa). Yhteistyö liittyi kansainväliseen yhteistyöhön ja työyhteisön kehittämiseen.

Menoarviotileille ja siirrettyjen määrärahojen tileille kirjatut menot (netto) olivat yhteensä 251,1 miljoonaa euroa (249,9 milj. euroa), mikä oli 0,5 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Vuodelle 2016 siirrettiin pääluokan 25 määrärahoja 21,3 miljoonaa euroa (18,3 milj. euroa), mikä oli 3,0 miljoonaa euroa ja 16,7 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Vuodelle 2016 siirtyi toimintamenomäärärahaa 18,9 miljoonaa euroa (16,2 milj. euroa), joka oli 7,7 % käytettävistä olevista toimintamenomäärärahoista. Siirtyvän määrärahan suuruuteen vaikutti henkilötyövuosimäärän väheneminen 33 henkilötyövuodella ja maksuaikataulun muuttumisen vuoksi joulukuun haittatyökorvausten maksaminen vuoden 2016 kirjanpitoon, vaikutus noin 1,1 miljoonaa euroa.

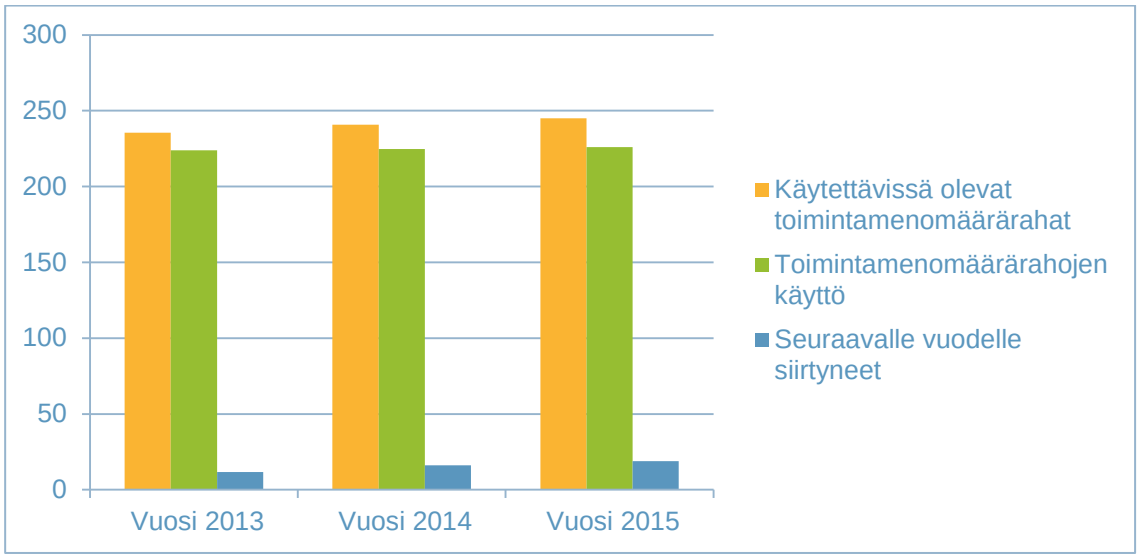

Tuloarviotilit

Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot on nettobudjetoitu.

1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma

Kirjanpitoyksikön tuotto- ja kululaskelma on laadittu liikekirjanpidon periaatteita noudattaen. Kulut olivat kertomusvuonna 245,8 miljoonaa euroa tuottoja suuremmat (247,2 milj. euroa). Kulujäämä parani edellisestä vuodesta 0,5 %. Toiminnan tuotoilla katettiin 5,8 % toiminnan kuluista.

Toiminnan tuotot olivat yhteensä 14,0 miljoonaa euroa (15,0 milj. euroa), 1,0 miljoonaa euroa eli 6,4 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tuottoihin sisältyi maksullisen toiminnan tuottoja 10,2 miljoonaa euroa (10,4 milj. euroa), vuokria ja käyttökorvauksia 1,0 miljoonaa euroa (1,0 milj. euroa) ja muita toiminnan tuottoja 2,8 miljoonaa euroa (3,5 milj. euroa).

Maksullisen toiminnan tuotot laskivat 0,2 miljoonaa euroa edellistä vuodesta ollen 10,2 miljoonaa euroa (10,4 milj. euroa). Maksullisen toiminnan tuotoista tuotot maksuperustelain mukaisista liiketaloudellisista suoritteista olivat 0,3 miljoonaa euroa (0,2 milj. euroa). Tuotot erillislakien mukaisista liiketaloudellisista suoritteista laskivat 0,5 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta ollen 5,9 miljoonaa euroa (6,3 milj. euroa). Lasku johtuu työtoiminnan ulkoisen myynnin vähentymisestä. Kanttiinituottojen kasvu nosti erillislakien mukaisten julkisoikeudellisten suoritteiden tuottoja 0,2 miljoonalla eurolla 4,1 miljoonaa euroon (3,9 milj. euroa).

Henkilökunnan asunnoista perityt *vuokrat ja käyttökorvaukset* pysyivät edellisen vuoden tasolla ollen 1,0 miljoonaa euroa (1,0 milj. euroa).

Muut toiminnan tuotot laskivat 0,7 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen nähden ollen 2,8 miljoonaa euroa. Muista toiminnan tuotoista yhteistoiminnan kustannusten korvaukset olivat 0,2 miljoonaa euroa (0,6 milj. euroa). Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset sisälsivät korvauksia Valtiokonttorin Kieku sekä Kaiku-hankkeelta, kansainvälisestä toiminnasta ja erilaisten oppilaitosten koulutuskorvauksia. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 0,6 miljoonaa euroa (0,8 milj. euroa). Tuotoista 65 000 euroa oli laskutusta oikeusministeriön tuottavuusrahasta (vankien maksuaikakortti 50 000 euroa ja vankiloiden energiasäästöhanke 15 000 euroa) ja loput pääasiassa erilaisia maataloustukia. Muut muihin toiminnan tuottoihin kuuluvat tuotot olivat 1,9 miljoonaan euroon (2,1 milj. euroa). Tuotot sisälsivät vangeilta perittyjä ylläpito-, ruoka- yms. korvauksia yhteensä 0,9 miljoonaa euroa (0,9 milj. euroa) ja henkilökunnalta perittyjä ateriakorvauksia 0,6 miljoonaa euroa (0,6 milj. euroa) sekä muita tuottoja 0,3 miljoonaa euroa (0,6 milj. euroa). Vuodelle 2014 kirjattu hoitovuokrien laskujen tasaus vaikutti tähän laskuun.

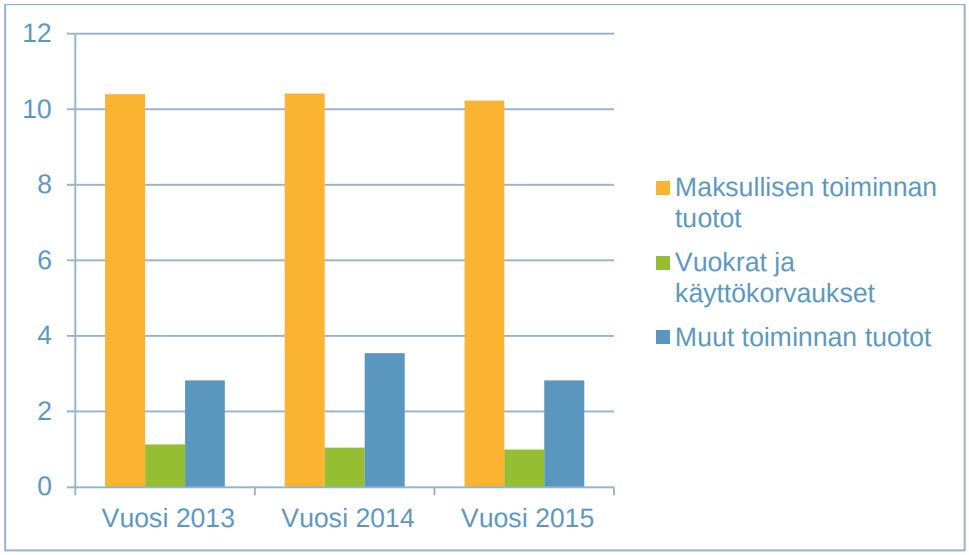

Toiminnan kulut olivat yhteensä 243,0 miljoonaa euroa (244,9 milj. euroa). Laskua edelliseen vuoteen on 0,8 % eli 1,9 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut muodostivat toiminnan kuluista 57 %, vuokrat 21 %, aineiden ja tarvikkeiden ostot 9 %, palvelujen ostot 9 %, sisäiset kulut 4 %, poistot ja muut kulut alle 1 %.

Henkilöstökulut, jotka olivat yhteensä 138,5 miljoonaa euroa (140,2 milj. euroa). Henkilöstökulut laskivat 1,4 miljoonaa euroa, 1,2 %, edellisestä vuodesta. Lasku johtuu suurelta osin 7.12 - 31.12.2015 välisen ajan haitta- ja ylityökorvausten maksun kohdentumisesta vuoden 2016 kirjanpitoon. Suuruudeltaan ko. korvaukset olivat noin 1,1 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut sisältävät vangeille maksettuja palkkoja ja sosiaaliturvamaksuja 5,8 miljoonaa euroa (5,7 milj. euroa). Nousua edelliseen vuoteen on 0,1 miljoonaa euroa, mikä selittyy avolaitos vankimäärän 5,1 % kasvulla. Avolaitoksissa oli keskimäärin 46 vankia päivässä enemmän kuin edellisenä vuonna, yhteensä keskimäärin 940 vankia päivässä (894 vankia/päivä).

Henkilökunnan henkilöstökulut sivukuluineen olivat 132,7 miljoonaa euroa (134,5 milj. euroa). Tästä henkilöstökulut olivat 107,3 miljoonaa euroa (108,2 milj. euroa). Laskua edelliseen vuoteen 0,9 miljoonaa euroa, 0,8 %. Henkilöstösivukulut olivat 25,3 miljoonaa euroa (26,3 milj. euroa). Laskua 0,9 miljoonaa euroa, 3,5 %. Henkilöstösivukuluprosentti laski edellisestä vuodesta 0,4 % ollen 23,2 %.

Rikosseuraamuslaitoksen talouden sopeuttamissuunnitelman takia henkilötyövuosia vähennettiin yhteensä 33. Palkkoihin tuli elokuun alussa 0,4 % yleiskorotus. Lomapalkkavelan muutoksena henkilöstökuluihin kirjattiin yhteensä 0,1 miljoonaa euroa (0,3 milj. euroa). Oikaisuerinä henkilöstömenoihin on kirjattu sairausvakuutuslain, tapaturmavakuutuslain ja muiden vastaavien lakien mukaisina palautuksina yhteensä 2,0 miljoonaa euroa (2,2 milj. euroa). Sairauspoissaolotyöpäiviä oli 13,8 henkilötyövuotta kohden (13,8 pvää).

Vuokrakulut, joita oli yhteensä 51,3 miljoonaa euroa (51,0 milj. euroa), kasvoivat edellisestä vuodesta 0,3 miljoonalla eurolla, yhteensä 0,6 %. Vuokrakuluista 46,8 miljoonaa

euroa (46,2 milj. euroa) oli toimitilojen vuokria, 1,0 miljoonaa euroa (1,1 milj. euroa) asuntojen vuokria, 1,4 miljoonaa euroa (1,4 milj. euroa) maanvuokria ja kiinteistöveroja, 1,4 miljoonaa euroa (1,3 milj. euroa) koneiden ja laitteiden sekä muita vuokria ja 0,8 miljoonaa euroa (0,9 milj. euroa) kuljetusvälineiden vuokria. Vuokrakuluista 47,2 miljoonaa euroa eli 92,1 % oli Senaatti-kiinteistölle maksettuja vuokria.

Vuokrakulujen hillittyä nousua selittää vuotuisen elinkustannusindeksin muutoksen lisäksi (1,0 %) vuokratun huoneistoalan väheneminen. Vuorattujen tilojen huoneistoala oli 31.12.2015 yhteensä 385 810 htm2. Laskua tammikuusta 2013 yhteensä 21 595 htm2 (-5,3 %). Henkilökunnan asuinrakennusten määrä on vähentynyt vastaavalla ajalla 148:lla.

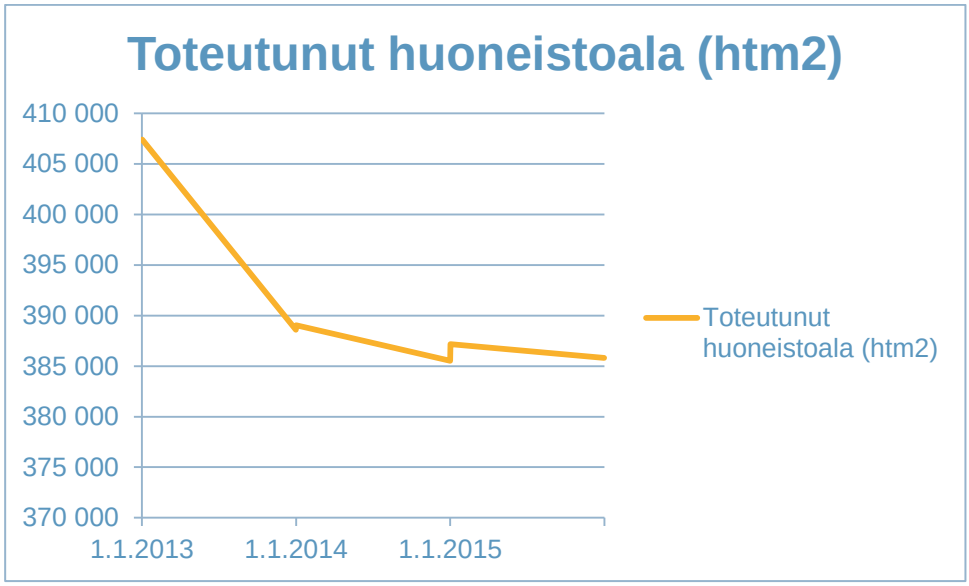

Aineiden ja tarvikkeiden ostot, joita oli yhteensä 22,7 miljoonaa euroa (23,1 milj. euroa), laskivat 0,4 miljoonalla eurolla, yhteensä -1,7 % edellisestä vuodesta. Ryhmään kuuluvat arvoltaan vähäiset koneet, kalusteet ja laitteet, toimistotarvikkeet, kirjat, lehdet ja muut painotuotteet, elintarvikkeet, vaatteisto, puhdistusaineet ja -tarvikkeet, poltto- ja voiteluaineet, lämmitys, sähkö ja vesi, rakennusmateriaali, muut aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä rangaistuslaitosmyymälöiden ostot.

Vähäiset koneet, kalusteet ja laitteet -kulut olivat 0,6 miljoonaa euroa (0,5 milj. euroa) kasvoivat edellisestä vuodesta 0,1 miljoonaa euroa eli yhteensä 12,8 %. Toimistotarvikkeiden kulut pysyivät ennallaan ollen 0,3 miljoonaa euroa. Myös kirjat, lehdet ja muiden painotuotteiden kulut pysyivät ennallaan ollen 0,3 miljoonaa euroa. Elintarvikkeiden kulut olivat 3,3 miljoonaa euroa (3,4 milj. euroa) laskien 0,1 miljoonaa euroa eli -3,4 %. Virka-vaatteiden ja vankien vaatteiden hankintakulut laskivat 0,2 miljoonalla eurolla (-31,6 %) ollen 0,6 miljoonaa euroa (0,8 milj. euroa). Puhdistusaineiden ja tarvikkeiden kulut olivat edellisen vuoden suuruiset 0,7 miljoonaa euroa sekä myös poltto- ja voitelu-aineiden kulut 0,7 miljoonaa euroa. Lämmitys, sähkö ja vesi -kulut olivat 5,6 miljoonaa euroa kuten edellisenä vuonnakin. Rakennusmateriaalien kulut laskivat 0,1 miljoonaa euroa eli

13,3 % 0,5 miljoonaan euroon (0,6 milj. euroa). Muiden aineiden ja tarvikkeiden kulut pysyivät edellisen vuoden tasolla ollen 6,5 miljoonaa euroa. Rangaistuslaitosmyymälöiden ostot kasvoivat 0,1 miljoonaa euroa 3,7 miljoonaan euroon (3,6 milj. euroa). Varastojen arvo laski edellisestä vuodesta 0,2 miljoonaa euroa (5,2 %) ollen 3,6 miljoonaa euroa.

Palvelujen ostot, joita oli yhteensä 20,9 miljoonaa euroa (20,7 milj. euroa), kasvoivat 0,1 miljoonalla eurolla eli 0,6 % edellisestä vuodesta. Palvelujen ostoihin sisältyy korjaus- ja kunnossapitopalveluita, rakentamispalveluita, toimistopalveluita, henkilöstöpalveluita, puhtaanapito- ja pesulapalveluita ja erilaisia muita palveluita.

Korjaus- ja kunnossapitopalveluita hankittiin 2,7 miljoonalla eurolla (2,9 milj. euroa), laskua edelliseen vuoteen oli 0,2 miljoonaa euroa eli 7,3 %. Rakentamispalveluiden hankintamenot olivat 0,1 miljoonaa euroa kuten edellisenä vuonna. Toimistopalveluiden kulut laskivat 0,5 miljoonaa euroa eli 10,5 % ollen 4,1 miljoonaa euroa. Laskua selittää uuden vankipuhelinjärjestelmän käyttöönotto loppuvuodesta 2014. Tele- ja puhelinpalveluiden kulut laskivat noin 0,3 miljoonaa euroa ollen 0,4 miljoonaa euroa (0,7 milj. euroa) sekä palvelukeskusmaksujen lasku 0,2 miljoonalla eurolla 2,6 miljoonaan euroon (2,9 milj. euroa). Henkilöstöpalveluiden kulut nousivat 0,5 miljoonaa euroa, 25,7 %, 2,7 miljoonaan euroon (2,1 milj. euroa). Nousu johtuu työterveyshuollon kustannusten kasvusta. Puhtaanapito ja pesulapalvelut nousivat edellistä vuodesta 0,1 miljoonalla eurolla, 6,0 %, ollen 1,3 miljoonaa euroa (1,2 milj. euroa). Muiden palveluiden ostot kasvoivat 1,7 % ollen 10,0 miljoonaa euroa (9,8 milj. euroa). Muista palveluista 3,5 miljoonaa euroa (3,5 milj. euroa) oli vankien terveyspalveluiden ostoja, 1,5 miljoonaa euroa (1,4 milj. euroa) asiantuntija- ja tutkimuspalveluita, 1,4 miljoonaa euroa (1,4 milj. euroa) vankien ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden matkakuluja, 0,9 miljoonaa euroa (0,9 milj. euroa) ravitsemuspalveluita ja 2,6 miljoonaa euroa (2,6 milj. euroa) erilaisia muita palveluita kuten vankien koulutuspalveluita, päihdetestejä sekä kuljetuksia ja rahteja.

Muut kulut pysyivät edellisen vuoden tasolla ollen 2,9 miljoonaa euroa. Muista kuluista 1,9 miljoonaa euroa (1,9 milj. euroa) oli matkakuluja. Muut henkilöstölle maksettavat kustannusten korvaukset, käyttöoikeusmaksut, vahinkovakuutusmaksut, jäsenmaksut, omaisuuden myyntitappiot, maksetut verot ja muut pakolliset maksut pysyivät liki ennallaan ollen 0,4 miljoonaa euroa (0,5 milj. euroa). Muut edellä listattuihin muihin kuluihin kuulumattomat kulut kasvoivat 0,1 miljoonaa euroa ollen 0,6 miljoonaa euroa (0,5 milj. euroa).

Valmistus omaan käyttöön, yhteensä 4,2 miljoonaa euroa (2,0 milj. euroa), kasvoi edellisestä vuodesta 2,2 miljoonaa euroa. Valmistus omaan käyttöön tapahtui pääasiassa avolaitoksissa.

Poistojen määrä laski edellisestä vuodesta 0,3 miljoonaa euroa ollen 1,2 miljoonaa euroa (1,5 milj. euroa). Poistot aineettomasta käyttöomaisuudesta laski 0,2 miljoonaa euroa ollen 0,1 miljoonaa euroa (0,3 milj. euroa). Poistot aineellisesta käyttöomaisuudesta olivat edellisen vuoden tapaan 0,8 miljoonaa euroa. Suunnitelmasta poikkeavia poistoja oli 0,3 miljoonaa euroa (0,4 milj. euroa). Suunnitelmasta poikkeavat poistot sisältävät uudis- ja korjausrakentamisesta johtuvan hallinnan siirron Forum Marinumille.

Sisäisiä kuluja (yhteistoiminnan kustannusten korvauksia valtion virastoille ja laitoksille) oli yhteensä 9,6 miljoonaa euroa (7,1 milj. euroa), mikä sisälsi Oikeusrekisterikeskukselle sopimuksen mukaan maksettuja tietohallintopalveluja.

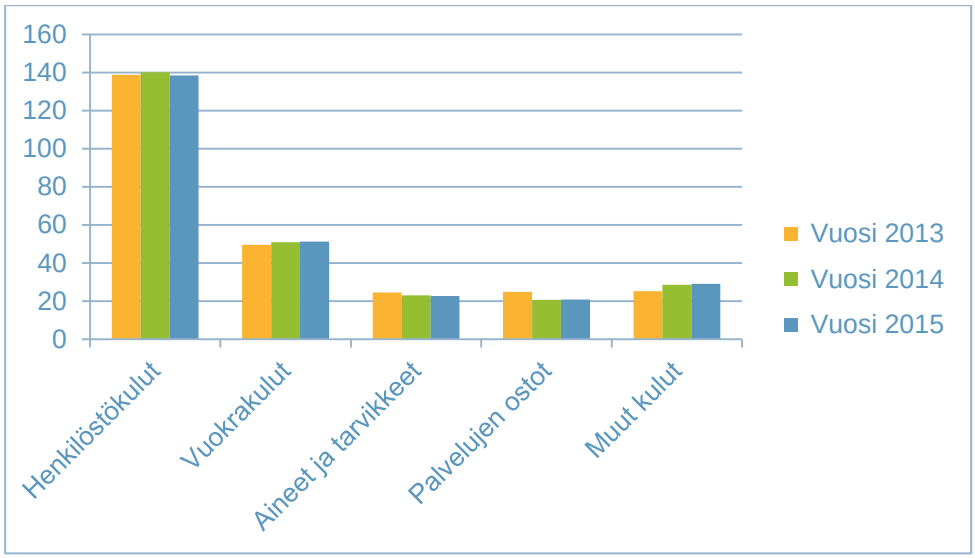

1.6.4. Tase

Kirjanpitoyksikön tase on laadittu liikekirjanpidon periaatteita noudattaen. Taseen loppusumma 11,3 miljoonaa euroa (9,3 milj. euroa) kasvoi edellisestä varainhoitovuodesta 2,0 miljoonaa euroa eli 21,9 %.

Vastaavaa

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten tasearvo, yhteensä 6,9 miljoonaa euroa (4,4 milj. euroa) kasvoi 2,5 miljoonaa euroa eli 55,3 %. Aineettomien hyödykkeiden kirjanpitoarvo kasvoi 2,5 miljoonaa euroa 3,9 miljoonaan euroon (1,4 milj. euroa). Kasvu johtuu keskeneräisen asiakastietojärjestelmän hankintakuluista. Aineellisten hyödykkeiden kirjanpitoarvo pysyi edellisen vuoden tasolla ollen 3,0 miljoonaa euroa.

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden kirjanpitoarvo, yhteensä 4,4 miljoonaa euroa (4,9 milj. euroa), laski varainhoitovuonna 0,4 miljoonaa euroa eli 8,7 %. Vaihto-omaisuuden tasearvo oli 3,6 miljoonaa euroa (3,9 milj. euroa) ja se laski edellisestä vuodesta 0,2 miljoonaa euroa, yhteensä 5,2 %. Aineet ja tarvikkeet laskivat 0,1 miljoonaa euroa, 5,3 %, 1,4 miljoonaan euroon (1,5 milj. euroa). Keskeneräisten tuotteiden arvo laski 0,1 miljoonalla eurolla, 17,0 %, ollen 0,5 miljoonaa euroa (0,6 milj. euroa) ja valmiiden tuotteiden varastoarvo pysyi edellisen vuoden tasolla ollen 1,8 miljoonaan euroa. Lyhytaikaiset saamiset laskivat edellisestä vuodesta 0,2 miljoonaa euroa, yhteensä
25,1 %, ollen 0,7 miljoonaa euroa (0,9 milj. euroa). Kassoissa olevat rahavarat olivat edellisen vuoden tasolla ollen 0,1 miljoonaan euroon.

Vastattavaa

Oma pääoma, yhteensä 24,6 miljoonaa euroa (31,2 milj. euroa), laski edellisestä varainhoitovuodesta 6,6 miljoonaa euroa eli 21,0 %. Pääoman siirrot vähensivät omaa pääomaa 252,4 miljoonalla eurolla (245,3 milj. euroa) ja tilikauden kulujäämä lisäsi sitä 245,8 miljoonalla eurolla (247,2 milj. euroa). Pääoman siirrot -erä, 252,4 miljoonaa euroa, sisältää tiliviraston maksuliikemenotilille valtion yleiseltä maksuliikemenotililtä siirretyt katteet, yhteensä 269,0 miljoonaa euroa (262,4 milj. euroa), vähennettynä tiliviraston maksuliiketulotililtä valtion yleiselle maksuliiketulotilille tehdyillä tyhjennyksillä, yhteensä 15,3 miljoonaa euroa (16,3 milj. euroa) sekä kirjanpitoyksikköjen välisillä hallinnan siirroilla, yhteensä 1,2 miljoonaa euroa (0,8 milj. euroa).

Vieras pääoma, yhteensä 36,0 miljoonaa euroa (40,5 milj. euroa), on kokonaan lyhytaikaista vierasta pääomaa. Vieras pääoma laski 4,5 miljoonalla eurolla eli 11,2 %:lla. Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat kasvoivat hieman ollen 0,5 miljoonaa euroa (0,4 milj. euroa). Ostovelat laskivat 4,9 milj. euroa, 47,0 %, 5,6 miljoonaan euroon (10,5 milj. euroa). Tilivirastojen väliset tilitykset kasvoivat 0,2 miljoonaa euroa eli 8,1 % 2,6 miljoonaan euroon (2,4 milj. euroa). Edelleen tilitettävät erät olivat 2,6 miljoonaa euroa (2,4 milj. euroa), kasvua edelliseen vuoteen oli 0,2 miljoonaa euroa. Edelleen tilitettävät erät sisältävät eläkemaksuja, jäsenmaksuja ja työttömyysvakuutusmaksuja. Siirtovelat pysyivät liki edellisen vuoden tasolla ollen 24,6 miljoonaa euroa (24,7 milj. euroa). Siirtoveloista lomapalkkavelan osuus oli 22,1 miljoonaa euroa (21,8 milj. euroa) ja muiden siirtovelkojen osuus 2,5 miljoonaa euroa (2,9 milj. euroa). Lomapalkkaveloista 1,7 miljoonaa euroa oli terveydenhuoltoyksikölle kuuluvia ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle 1.1.2016 siirtyviä lomapalkkoja.

1.7. Sisäisen valvonnan arviointi ja vahvistuslausuma

Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu käyttämällä Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen yksikön laatimaa arviointikehikkoa (COSO-ERM). Arviointi on suoritettu rikosseuraamusalueilla, Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikössä, Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa, Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuoltoyksikössä ja täytäntöönpanoyksikössä yhdessä Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen kanssa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt varmistavat melko hyvin, että

- Rikosseuraamuslaitoksen toiminta on tuloksellista sekä lakien ja sisäisten sääntöjen mukaista
- hallinnassa olevat varat ja omaisuus on turvattu
- johtamista ja ulkoista ohjausta varten tuotettu tieto on oikeaa ja riittävää.

Vuonna 2014 tehdyn arvioinnin perusteella on sisäisen valvonnan menettelyissä vuonna 2015 käynnistetty seuraavat kehittämistoimenpiteet:

1. Strategiaa on tarkasteltu strategiakarttojen laatimisen yhteydessä eikä havaittu tarvetta muuttaa strategiaa. Valvotun koevapauden käyttö on lisääntynyt. Täytäntöönpanoa koskevat lainmuutokset tulivat voimaan 1.5.2015, uudet käytännöt eivät vielä ole vakiintuneet. Rikosseuraamuslaitoksessa on käynnissä lähityön kehittämishanke, jolla pyritään sitouttamaan henkilöstöä vuorovaikutukselliseen asiakastyöhön ja samalla kohti avoimempaa täytäntöönpanoa.

2. Rikosseuraamuslaitos otti syksyn 2015 tulosneuvotteluissa käyttöön strategiakartat ja siirtyi nelivuotiseen tulossopimuskäytäntöön.

3. Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstöohjelma 2020 on valmistunut. Hallitus päätti lokakuussa 2015, että Rikosseuraamuslaitoksen toimitilavision sisältämiä vankiloiden lakkauttamisia ei toteuteta ja Rikosseuraamuslaitos saa kehykseensä suunniteltuja sopeutustoimia vastaavan määrärahalisäyksen.

Keskeiset sisäisen valvonnan kehittämiskohteet vuonna 2016 ovat:

1. Muutosprosessien tukemisessa ja seurannassa on kehittämistarvetta. Parannetaan ohjeistuksen antamista oikeaan aikaan ja tehostetaan linjausten tekoa, jotta toiminta on alueellisesti riittävän yhdenmukaista. Muutosten yhteydessä kiinnitetään huomiota henkilöstön sitouttamiseen Rikosseuraamuslaitoksen strategiaan. Asia koskee kaikkia meneillään olevia muutosprosesseja.

2. Henkilöstöjärjestelyt, jotka liittyvät lainmuutoksiin ja sopeuttamisohjelmaan. Henkilöstöohjelma tukee strategian mukaista henkilöstösuunnittelua.

3. Raportointijärjestelmien kehittäminen: toiminnan seurannan menetelmät ovat erillisiä ja raporttien tuottaminen vaatii erityisosaamista. Alueet ja yksiköt luovat omia raporttejaan yhteisten raporttien puuttuessa ja tiedon vertailtavuus kärsii. Siirtyminen KIEKU-järjestelmään tapahtuu 2016 ja Roti-järjestelmän kehittäminen on meneillään.

1.8. Arviointien tulokset

Vuoden 2014 tilinpäätöksessä mainittujen arviointien perusteella on tehty seuraavat toimenpiteet:

Vankien mahdollisuuteen oleskella pitempään sellinsä ulkopuolella suljetuissa vankiloissa on kiinnitetty huomiota. On käynnistetty lähityöhanke, jolla pyritään kehittämään valvontahenkilöstön tehtävänkuvaa niin, että vuorovaikutus vankien kanssa lisääntyy ja osastotyöskentely mahdollistaa vankien pidemmän oleskelun sellin ulkopuolella. Henkilökunnan työvuorotaulukoiden kehittäminen on käynnistetty pilottihankkeena.

Vankiloiden työtoiminnan tuotteistoa kehitettiin Aalto-yliopiston kanssa yhteisessä projektissa. Henkilökunnalle on annettu tuotteiden hinnoittelukoulutusta.

Rikosseuraamuslaitoksen kehitysryhmä käsittelee kokouksissaan säännöllisesti eduskunnan oikeusasiamiehen päätöksiä yksittäisten vankien tekemiin kanteluihin ja eduskunnan oikeusasiamiehen omana aloitteenaan käynnistämien selvitysten perusteella tehtyjä päätöksiä. Päätöksistä tiedotetaan intranetissa.

1.8.1. Ulkopuolisten organisaatioiden tekemät tarkastukset

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) on vuonna 2015 tehnyt kirjanpidon, tilinpäätöslaskelmien ja toimintakertomuksen tarkastuksen vuodelta 2014. Tilintarkastuskertomuksessa ei esitetty olennaisia huomautuksia tai kehittämistarpeita.

Eduskunnan oikeusasiamies

Eduskunnan oikeusasiamies toimii YK:n kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen mukaisena kansallisena valvontaelimenä. Tähän toimintaan liittyy sekä ennalta ilmoittamattomia että ilmoitettuja tarkastuskäyntejä vankiloihin.

Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan valvontaa suorittaa eduskunnan apulaisoikeusasiamies (AOA). Vuonna 2015 AOA teki tarkastuksen yhdeksässä vankilassa, kolmen vankilan poliklinikalla sekä kahdessa yhdyskuntaseuraamustoimistossa. AOA tarkasti myös tukipartiotoimintaa yhdellä rikosseuraamusalueella.

AOA kiinnitti huomiota siihen, että suljetuilla osastoilla vangeilla on erittäin vähän mahdollisuuksia osallistua aktiivitoimintaan tai vapaa-ajan toimintaan eikä tilanne ole hyväksyttävä. Eristyssellejä ei ole tarkoitettu asuinkäyttöön eikä niihin saa majoittaa vankeja pitkäaikaisesti. Omasta pyynnöstään erillään asuvat vangit tulee sijoittaa muualle kuin eristysselleihin. Naisvankien olosuhteisiin on kiinnitetty huomiota, mm. siihen, että naisosastolla tulisi työskennellä myös naisvartijoita.

Osa vankiloiden ulkoilupihoista on pieniä, joissa ei ole mahdollisuutta liikuntaan. Ulkoilupihoilla tulisi olla sadekatos ja vangeilla tulisi olla mahdollisuus välillä ulkoilla myös tilavammalla pihalla.

Vankipuhelinjärjestelmä ei mahdollista soitonsiirtoa, jolloin puhelu katkeaa soitettaessa keskuksen kautta. AOA piti tärkeänä, että vankiloihin hankitaan sankaluureja, joita käyttämällä vanki voi puhua ilman valvontaa asiamiehensä tai viranomaisten kanssa.

AOA kiinnitti useissa vankiloissa huomiota siihen, että vankien saatavilla ei ollut Rikosseuraamuslaitoksen määräyksiä, vankeuslakia ja vankilan järjestyssääntöä.

Eurooppalainen kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen komitea

Eurooppalainen kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen komitea (CPT) vieraili Suomessa syksyllä 2014 ja kävi tuolloin neljässä vankilassa. CPT:n raportti saatiin keväällä 2015 ja Suomen vastaus raporttiin annettiin syksyllä 2015.

CPT arvosteli sitä, että Suomessa on edelleen suljettuja vankiloita, joissa ei ole sellikohtaisia wc-tiloja. Helsingin ja Hämeenlinnan vankiloiden peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet on tarkoitus toteuttaa vuoden 2018 loppuun mennessä. Sitä ennen henkilökunta päästää vangit käymään osaston wc-tiloissa kaikkina vuorokaudenaikoina.

CPT kiinnitti huomiota siihen, että vangeilla tulee olla mahdollisuus tarkoituksenmukaiseen toimintaan ja että suljetuilla osastoilla päiväjärjestyksiä on kehitettävä niin, että toimintaan osallistuminen on mahdollista. Rikosseuraamuslaitoksessa on meneillään useita hankkeita, joilla pyritään lisäämään vankien mahdollisuutta oleskella sellin ulkopuolella eri toiminnoissa. Näitä hankkeita ovat mm. lähityöhanke, toimintapakettien suunnittelu, valvontahenkilökunnan työvuorotaulukoiden uudistamiskokeilu ja vankilakonseptityö.

CPT kiinnitti huomiota myös eräisiin yksityiskohtiin vankien kurinpitomenettelyssä. Vankeuslakia muutettiin 1.5.2015 siten, että yksinäisyysrangaistuksen enimmäisaika on 10 vrk.

1.8.2. Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen tekemät tarkastukset

Rikosseuraamuslaitoksen sisäinen tarkastus tarkasti vuonna 2015 Hämeenlinnan, Oulun ja Ylitornion vankilat ja Rovaniemen yhdyskuntaseuraamustoimiston.

Suljetuissa vankiloissa suositeltiin lisäämään vankien toimintaan osallistumista ja kiinnittämään erityistä huomiosta lyhytaikaisten suljetusta vankilasta vapautuvien vankien vapautumisen valmisteluun. Samoin kiinnitettiin huomiota vankien osastosijoitteluun, osastojen päiväjärjestyksiin sekä vankien mahdollisuuteen oleskella nykyistä enemmän sellin ulkopuolella myös suljetuilla osastoilla.

Avovankilassa kiinnitettiin huomiota valvotun koevapauden prosessin oikeellisuuteen ja menettelytapoihin.

Henkilökunnan osalta kiinnitettiin huomiota tiedonkulun ja henkilökunnan osallistumismahdollisuuksien parantamiseen. Sairauspoissaoloja voitaisiin vähentää Varpu-ohjelman käytöllä.

Materiaalihallinnossa keskeistä on valmistautuminen KIEKU-järjestelmän käyttöön.

Yhdyskuntaseuraamustoimistossa painotettiin asiakkaiden valvonnan intensiteettiä sekä tapahtumatietojen kirjaamista asiakastietojärjestelmään ajantasaisesti.

Rikosseuraamuslaitoksen sisäinen tarkastus teki seuraavat teematarkastukset: Päätöksentekojärjestelmät, organisaation vastuusuhteet ja menojen hyväksymismenettelyt, vankien avolaitossijoittelun yhdenmukaisuus sekä RSKK:n opettajien työajan käyttö ja valvontahenkilökunnan työssäoppimiskoulutus.

Päätöksentekojärjestelmää koskevan tarkastuksen havaintoja hyödynnetään Rikosseuraamuslaitoksen kehittämisen ja toiminnanohjauksen hankkeessa.

Valvontahenkilökunnan työssäoppimiskoulutusta koskevassa tarkastuksessa kiinnitettiin huomiota vuonna 2015 valmistuneiden turvallisuuslinjausten sisältöjen hyödyntämiseen koulutuksessa. Tarkastuksessa havaittiin myös, että työssäoppimiskoulutuksen avulla on myös mahdollisuus viedä vankiloihin ns. hyviä käytäntöjä opiskelijoiden ja työpaikkaohjaajien välityksellä.

Avolaitossijoituksia koskevassa tarkastuksessa havaittiin, että vangit eivät ole samanarvoisessa asemassa keskenään eri rikosseuraamusalueilla. Tarkastusajan jälkeen on annettu Rikosseuraamuslaitoksen ohje vankien sijoittelusta. Arviointityötä tekeville on tarpeen antaa koulutusta, jotta sijoittelu tapahtuu yhdenvertaisesti.

Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen tekemät tarkastuskertomukset on laitettu Rikosseuraamuslaitoksen intranet-sivuille tiedoksi. Tällä pyritään lisäämään tietoa annetuista suosituksista muissakin kuin tarkastuksen kohteena olleessa yksikössä.

1.9. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Kirjanpitoyksikössä ei ole vuonna 2015 ilmennyt kirjanpitoyksikön hoidettavana tai vastattavana oleviin varoihin tai omaisuuteen kohdistuneita väärinkäytöksiä tai rikoksia.

2. Talousarvion toteumalaskelma

Rikosseuraamuslaitoksen talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2015	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	**2 205 621,18**	**2 137 674**	**2 137 674,48**	**0,00**	**100**
11.04.01. Arvonlisävero	2 205 621,18	2 137 674	2 137 674,48	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	**7 089,72**	**22 558**	**22 558,07**	**0,00**	**100**
12.25.99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot	4 869,72	17 771	17 771,27	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	2 220,00	4 787	4 786,80		100
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	**1 935,71**	**2 071**	**2 070,70**	**0,00**	**100**
13.03.01.1.Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot	1 935,71	2 071	2 070,70	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	**2 214 646,61**	**2 162 303**	**2 162 303,25**	**0,00**	

RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2015 määrärahojen käyttö vuonna 2015	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2015	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot: Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2015	Käyttö vuonna 2015 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
25. Oikeusministeriön hallinnonala	**254 114 885,11**	**253 826 810**	**232 500 148,22**	**21 326 661,61**	**253 826 809,83**	**0,00**	**18 280 138,30**	**252 601 138,30**	**231 274 476,69**	**21 326 661,61**
25.01.29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	19 508 885,11	19 505 810	19 505 809,83		19 505 809,83	0,00				
25.40.01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	229 206 000,00	228 921 000	209 972 464,69	18 948 535,31	228 921 000,00		16 153 542,10	245 074 542,10	226 126 006,79	18 948 535,3
25.40.01.1. Toimintamenot	227 206 000,00	226 921 000	209 291 777,64	17 629 222,36	226 921 000,00		16 152 857,67	243 073 857,67	225 444 635,31	17 629 222,3
25.40.01.3. Palvelussuhdeasuntojen vuokraosuudet (EK) (enintään)	2 000 000,00	2 000 000	680 687,05	1 319 312,95	2 000 000,00		684,43	2 000 684,43	681 371,48	1 319 312,9
25.40.74. Avolaitostyöt (siirtomääräraha 3 v)	5 400 000,00	5 400 000	3 021 873,70	2 378 126,30	5 400 000,00		2 126 596,20	7 526 596,20	5 148 469,90	2 378 126,3
25.40.74.1. Avolaitostyöt	3 700 000,00	3 700 000	2 692 102,06	1 007 897,94	3 700 000,00		884 860,63	4 584 860,63	3 576 962,69	1 007 897,9
25.40.74.2. Avolaitostyöt kunnan, seurakunnan tai yleishyödyllisen yhteisön työkohteissa (EK) (enintään)	1 700 000,00	1 700 000	329 771,64	1 370 228,36	1 700 000,00		1 241 735,57	2 941 735,57	1 571 507,21	1 370 228,3
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	**0,00**	**10 861**	**10 860,88**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**91 221,64**	**91 221,64**	**91 221,64**	**0,00**
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	0,00	10 861	10 860,88		0,00	0,00				
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00		91221,64	91 221,64	91 221,64	0,00
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	**288 707,60**	**284 877**	**284 877,30**	**0,00**	**288 708,60**		**0,00**	**284 877,30**	**284 877,30**	**0,00**
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	288 707,60	284 877	284 877,30	0,00	288 708,60		0,00	284 877,30	284 877,30	0,00
32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)		284 877	284 877,30	0,00	288 708,60			284 877,30	284 877,30	0,00
32.30.51.07.1. Palkkaukset (KPY)	288 707,60						0,00	0,00	0,00	0,00
Määrärahatilit yhteensä	**254 403 592,71**	**254 122 548**	**232 795 886,40**	**21 326 661,61**	**254 115 518,43**	**0,00**	**18 371 359,94**	**252 977 237,24**	**231 650 575,63**	**21 326 661,61**

3. Tuotto- ja kululaskelma

RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2015 - 31.12.2015		1.1.2014 - 31.12.2014	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	10 227 705,98		10 412 224,32	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	993 081,83		1 044 131,87	
Muut toiminnan tuotot	2 822 878,97	14 043 666,78	3 545 932,72	15 002 288,91
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	22 687 699,65		23 087 346,20	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	81 573,70		432 976,98	
Henkilöstökulut	138 495 111,01		140 167 663,82	
Vuokrat	51 282 960,77		50 950 011,89	
Palvelujen ostot	20 858 936,44		20 741 354,06	
Muut kulut	2 912 573,04		2 854 817,97	
Valmistevarastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	120 395,85		85 501,99	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-4 189 099,76		-2 022 254,35	
Poistot	1 185 910,94		1 460 200,40	
Sisäiset kulut	9 563 583,12	-242 999 644,76	7 103 493,37	-244 861 112,33
JÄÄMÄ I		**-228 955 977,98**		**-229 858 823,42**
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	12 102,38		13 591,76	
Rahoituskulut	-5 493,12	6 609,26	-8 315,05	5 276,71
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	2 616,22		15 917,68	
Satunnaiset kulut	-28 126,38	-25 510,16	-44 116,40	-28 198,72
JÄÄMÄ II		**-228 974 878,88**		**-229 881 745,43**
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut kotitalouksille		-1 363,15		-1 091,23
JÄÄMÄ III		**-228 976 242,03**		**-229 882 836,66**
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	2 137 674,48		2 213 605,27	
Suoritetut arvonlisäverot	-18 999 230,70	-16 861 556,22	-19 519 824,61	-17 306 219,34
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		**-245 837 798,25**		**-247 189 056,00**

4. Tase

RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN TASE

	31.12.2015		31.12.2014	
VASTAAVAA				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	48 106,37		102 281,95	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 802 650,86	3 850 757,23	1 286 146,15	1 388 428,10
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	2 953 429,84		2 929 033,88	
Kalusteet	45 801,81	2 999 231,65	69 719,18	2 998 753,06
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	44 878,94	44 878,94	51 960,28	51 960,28
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHTEENSÄ		6 894 867,82		4 439 141,44
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	1 393 897,64		1 471 481,59	
Keskeneräinen tuotanto	474 880,77		572 418,53	
Valmiit tuotteet/Tavarat	1 780 919,66	3 649 698,07	1 807 767,50	3 851 667,62
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	640 268,31		690 509,88	
Siirtosaamiset	17 671,10		195 085,58	
Muut lyhytaikaiset saamiset	22 263,46		20 118,35	
Ennakkomaksut	671,87	680 874,74	3 926,10	909 639,91
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	109 953,86	109 953,86	101 679,80	101 679,80
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		4 440 526,67		4 862 987,33
VASTAAVAA YHTEENSÄ		11 335 394,49		9 302 128,77

	31.12.2015		31.12.2014	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	269 413 004,89		269 413 004,89	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-300 599 910,76		-298 709 947,35	
Pääoman siirrot	252 398 102,43		245 299 092,59	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-245 837 798,25	-24 626 601,69	-247 189 056,00	-31 186 905,87
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	463 157,45		418 824,25	
Saadut ennakot	30 000,00		33 050,00	
Ostovelat	5 567 791,23		10 508 521,79	
Tilivirastojen väliset tilitykset	2 629 767,36		2 432 531,04	
Edelleen tilitettävät erät	2 603 986,56		2 393 123,39	
Siirtovelat	24 605 240,34		24 657 838,48	
Muut lyhytaikaiset velat	62 053,24	35 961 996,18	45 145,69	40 489 034,64
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		35 961 996,18		40 489 034,64
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		11 335 394,49		9 302 128,77

5. Liitetiedot

5.1. Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Tuloslaskelma

Terveydenhuoltoyksikkö siirtyi 1.1.2016 lukien Sosiaali- ja terveysministeriön kirjanpito-yksikkö 561 Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisuuteen nimellä Vankiterveyden-huollon yksikkö. Tilinpäätösaikataulusta, laskuttajista sekä laskujen tarkastamisista ja hyväksymisistä johtuvista syistä on Terveyden ja hyvinvoinnin laitos maksanut vuodelle 2015 kuuluvia menoja noin 24 500 euron edestä.

Eläkemaksut sisältävät palkkaperusteisen VaEL-eläkemaksun palautusta 232 639,47 euroa.

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely

Vuoden 2008 alusta lukien johtoon kuuluvan henkilöstön palkat on kirjattu liikekirjan-pidossa omalle tililleen lomarahaa lukuun ottamatta. Lomarahoina kirjanpidon kertymään on lisätty 6 % vuosipalkkion määrästä.

Palkkojen maksuaikataulukon muuttumisen vuoksi vuoden 2016 kirjanpitoon kohdentui 7.12. - 31.12.2015 välisenä aikana ansaitut haittatyö- sekä ylityökorvaukset arviolta noin 1,1 miljoonaa euroa. Vastaavan ajanjakson korvaukset terveydenhuoltoyksikön osalta maksoi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vuodelle 2016.

Lomapalkkavelat sisältävät 1 707 625,65 euroa Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle 1.1.2016 siirrettäviä lomapalkkavelkoja.

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkäaikaisvaikutteisten menojen poistot

Liitteessä on ilmoitettu tiedot vain niistä kansallis- ja käyttöomaisuushyödykkeistä sekä käyttöomaisuusarvopapereista ja muista pitkäaikaisista sijoituksista, joiden hankinta-menoja ei ole vielä tilikauden alkaessa kokonaan kirjattu poistoina kuluksi.

Käyttöomaisuus sisältää jäännösarvoltaan 111 284 euroa Terveyden ja hyvinvoinnin lai-tokselle 1.1.2016 siirrettävää omaisuutta.

5.2. Nettoutetut tulot ja menot

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2 015	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
13.03.01.1. Osinkotulot, pääoman-palautukset ja osakkeiden netto-myyntitulot (nettob)	Bruttotulot	1 935,71	2 071	2 070,70	0,00	
	Bruttomenot	0,00	0	0,00	0,00	
	Nettotulot	**1 935,71**	**2 071**	**2 070,70**	**0,00**	**100,00**

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2015 määrärahojen käyttö vuonna 2015	siirto seuraa-valle vuodelle	Tilinpäätös 2015	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot: Edellisiltä vuosilta siirty-neet	Käytettävissä vuonna 2015	Käyttö vuonna 2015 (pl. peruu-tukset)	Siirretty seu-raavalle vuo-delle
25.40.01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (nettob) (siirtomää-räraha 2 v)	Bruttomenot	243 942 925,33	242 691 000	224 654 929,36		243 603 464,67				240 808 471,46	
	Bruttotulot	14 736 925,33	13 770 000	14 682 464,67		14 682 464,67				14 682 464,67	
	Nettomenot	**229 206 000,00**	**228 921 000**	**209 972 464,69**	**18 948 535,31**	**228 921 000,00**		**16 153 542,10**	**245 074 542,10**	**226 126 006,79**	**18 948 535,31**

5.3. Arviomäärärahojen ylitykset

Kirjanpitoyksiköllä ei ole varainhoitovuodella arviomäärärahojen ylityksiä.

5.4. Peruutetut siirretyt määrärahat

Kirjanpitoyksiköllä ei ole varainhoitovuodella peruutettuja siirrettyjä määrärahoja.

5.5. Henkilöstökulujen erittely

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2015	2014
Henkilöstökulut	**107 323 786,37**	**108 222 067,85**
Palkat ja palkkiot	107 254 161,88	107 961 671,17
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	69 624,49	260 396,68
Henkilösivukulut	**25 342 727,78**	**26 250 174,32**
Eläkekulut	21 979 194,18	22 794 421,99
Muut henkilösivukulut	3 363 533,60	3 455 752,33
Yhteensä	**132 666 514,15**	**134 472 242,17**
Johdon palkat ja palkkiot*), josta	3 643 148,38	3 649 426,74
tulosperusteiset erät	3 598,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet		
Johto	5 980,00	5 663,87
Muu henkilöstö	1 900,00	1 920,00

*Johto on määritelty pääjohtajan päätöksellä . Vuoden 2008 alusta johtoon kuuluvan henkilöstön palkat on kirjattu liikekirjanpidossa omalle tilille lomarahaa lukuunottamatta. Lomarahoina kirjanpidon kertymään on lisätty 6 % vuosipalkkion määrästä.

Vankipalkat ja niiden sosiaaliturvamaksut

	2015	2014
Vankipalkat	3 002 108,95	2 903 708,86
Vankien toimintarahat	2 146 319,55	2 079 322,10
Vankien käyttörahat	618 263,41	651 131,98
Vankien sosiaaliturvamaksut	61 904,95	61 258,71
Yhteensä	**5 828 596,86**	**5 695 421,65**
Henkilöstökulut yhteensä	**138 495 111,01**	**140 167 663,82**

5.6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto-menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % [1)]
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
112 Aineettomat oikeudet			
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	tasapoisto	3	33,33
1123 Liittymismaksut		3 tai 5	
114 Muut pitkävaikutteiset menot			
1140 Atk-ohjelmat (itse valmistetut)	tasapoisto	3	33,33
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
122 Rakennukset			
Kangas-ja muovihallit	tasapoisto	10	10
Kevytrakenteiset, lyhytaikaiseen käyttöön tarkoitetut varastot, Puiset, kosteat tilat, Puiset, lyhytaikaiseen käyttöön tarkoitetut ja hyväksytyt asuntolat, koulut ja myymälärakennukset, parakkirakenn. tai vast., jotka on pystytetty kiinteälle perustukselle.	tasapoisto	20	5
Kivirakennukset, joissa käsitellään runsaasti syövyttäviä aineita tai joissa on huonosti ilmastoidut, kosteat tilat, Puiset eläinsuojat ja saunarakennukset	tasapoisto	30	3,33
Sekarakenteiset rakennukset, joissa on hyvin ilmastoidut, kosteat tilat. Kevytrakenteiset varastorakennukset. Puiset aidat, ladot, auto-ja kalustosuojat. Puiset Puimalat ja vastaavat.	tasapoisto	40	2,5
Kiviset korjaamot, eläinsuojat, meijerit ja vastaavat. Puiset huvilat ja ja vastaavat. Omakotitalot.	tasapoisto	50	2
Kiviset autosuojat ja liikerakennukset. Puiset asuin- ja toimisto-rakennukset. Puiset koulu-, hotelli- ja majoitusrakennukset. Puiset yhdistystalot.	tasapoisto	60	1,67
Kiviset asuin-ja toimistorakennukset. Kiviset koulu- ja sairaalarakennukset. Kiviset hoitolaitokset, virastotalot ja vastaavat. Kiviset hotellirakennukset ja vastaavat.	tasapoisto	80	1,25
Rakennuksiin kiinteästi liittyvät järjestelmät ja rakenteet	tasapoisto	5	20
123 Rakennelmat			
1230 Rakennelmat	tasapoisto	10	10
124 Rakenteet			
1241 Tierakenteet	tasapoisto	10	10
1249 Muut rakenteet	tasapoisto	10	10
125-126 Koneet ja laitteet			
1250 Autot	tasapoisto	7	14,28
1251 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet	tasapoisto	7	14,28
1253 Raskaat työkoneet	tasapoisto	10	10
1254 Kevyet työkoneet	tasapoisto	5	20
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	tasapoisto	5	20
1256 Toimistokoneet ja laitteet	tasapoisto	5	20
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	10	10
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20
1259 Laboratoriolaitteet			
– raskaat koneet ja laitteet S591	tasapoisto	10	10
– kevyet koneet ja laitteet S592	tasapoisto	5	20
1269 Muut koneet ja laitteet			
– raskaat koneet ja laitteet S691	tasapoisto	10	10
– kevyet koneet ja laitteet S692	tasapoisto	5	20
127 Kalusteet			
1270 Toimistokalusteet	tasapoisto	10	10
1279 Muut kalusteet	tasapoisto	10	10
130 Käyttöomaisuusarvopaperit		ei poisto-aikaa	

Poistosuunnitelmaa ei ole muutettu varainhoitovuoden aikana.
Vuoden 2006 alusta lukien tuotannontekijän, jonka taloudellinen pitoaika ylittää yhden vuoden ja jonka arvonlisäveroton hankintahinta on vähintään 10 000 euroa, hankintameno aktivoidaan taseseen ja kirjataan kuluksi suunnitelman mukaisina poistoina.

5.7. Kansallis- ja käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisvaikutteisten menojen poistot

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet		
	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	162 543,00	1 286 146,15	1 448 689,15
Lisäykset	0,00	2 516 504,71	2 516 504,71
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2015	162 543,00	3 802 650,86	3 965 193,86
Kertyneet poistot 1.1.2015	60 261,05	0,00	60 261,05
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	54 175,58	0,00	54 175,58
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2015	114 436,63	0,00	114 436,63
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	**48 106,37**	**3 802 650,86**	**3 850 757,23**

	Aineelliset hyödykkeet			Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	
	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	Yhteensä	130 Käyttöomaisuusarvopaperit	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	7 410 092,62	308 338,26	7 718 430,88	51 960,28	51 960,28
Lisäykset	830 315,97	0,00	830 315,97	917,66	917,66
Vähennykset	2 898,02		2 898,02	7 999,00	7 999,00
Hankintameno 31.12.2015	8 237 510,57	308 338,26	8 545 848,83	44 878,94	44 878,94
Kertyneet poistot 1.1.2015	4 481 058,74	238 619,08	4 719 677,82	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00		0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	775 505,14	21 055,42	796 560,56	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	27 516,85	2 861,95	30 378,80	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2015	5 284 080,73	262 536,45	5 546 617,18	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	**2 953 429,84**	**45 801,81**	**2 999 231,65**	**44 878,94**	**44 878,94**

*Käyttöomaisuusarvopapereiden kirjanpitoarvo eroaa käyttöomaisuuden saldosta 4726,00 €. Osakkeet poistettiin käyttöomaisuudesta 2015, kun ne siirrettiin VK:lle,varsinainen hallinansiirto kirjanpitoon tehty tammikuussa 2016.

5.8. Rahoitustuotot ja –kulut

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 8.

5.9. Talousarviotaloudesta annetut lainat

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 9.

5.10. Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2015					31.12.2014		
	Kappalemäärä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	**165**	**1 701,15**	**1 230,00**			**672,72**	**11 776,78**	**4 254,00**
Aktia A	165	1 701,15	1 230,00			78,72	1 602,28	1 230,00
Elisa Oyj/ Telekarelia Oy 18 kpl = 450 osuutta	0	0,00	0,00			594,00	10 174,50	3 024,00
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuud	**1 205,00**		**43 648,94**					**47 706,28**
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy, A-sarja ja B-sarja	120		3 496,00					3 496,00
Pirkanmaan Luomutuottajat Oy	1		168,00					168,00
Vaasan läänin Puhelin Oy	0		0,00					4 807,00
Osuuskunta Sataluomu, Pori	1		168,00					168,00
Elixi Oil Oy, Somero	12		2 018,00					2 018,00
Osuuskunta Jalostuspalvelu	1		200,00					200,00
Osuuskunta Lihakunta	1		2 467,00					2 467,00
Osuuskunta Pohjolan Maito	1069		35 131,94					34214,28
Auria Turun Puhelin Oy	0		0,00					168,00
Finnamyl Oy	5							
Osakkeet ja osuudet yhteensä			**44 878,94**			**672,72**		**51 960,28**

Varainhoitovuoden aikana osinkotuloja on kertynyt yhteensä 2042,31 euroa, mistä Aktia A osakkeiden osuus on 78,72 euroa ja Elisa Oyj on 594,00 euroa sekä osuuskunnilta saatuja voitonjakoeriä 1 369,59 euroa. Osuuspääoman korkoja kertyi A-Tuottajat Oy/Atrialta 130,49 euroa, Osuuskunta Pohjolan Maidolta 1 239,10 euroa.

5.11. Taseen rahoituserät ja velat

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2015	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Annetut euromääräiset velkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut valuuttamääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut lyhytaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	109 953,86	0,00	0,00	109 953,86
Yhteensä	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**109 953,86**	**0,00**	**0,00**	**109 953,86**

31.12.2015	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Otetut euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Otetut valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat talousarvion ulkopuolella olevilta valtion	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	463 157,45	0,00	0,00	463 157,45
Yhteensä	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**463 157,45**	**0,00**	**0,00**	**463 157,45**

5.12. Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Kirjanpitoyksiköllä ei ole valtiontakauksia ja -takuita.

Kirjanpitoyksiköllä ei myöskään ole muualla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan "Toimintamäärärahat" perusteella tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio-menot 2015	Määräraha-tarve 2016	Määräraha-tarve 2017	Määräraha-tarve 2018	Määräraha-tarve	Määräraha-tarve
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	54 317 370,58	51 715 010,08	48 208 601,28	46 889 541,78	48 530 108,84	195 343 261,98

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole liitteen mukaisia sopimuksia ja sitoumuksia

5.13. Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Kirjanpitoyksiköllä ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

5.14. Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Kirjanpitoyksiköllä ei ole taseeseen sisältymättömiä rahastoituja varoja.

5.15. Velan muutokset

Kirjanpitoyksiköllä ei ole taseessaan valtionvelkaan kuuluvia eriä.

5.16. Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Kirjanpitoyksiköllä ei ole taseessaan valtionvelkaan kuuluvia eriä.

5.17. Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Täydentäviä tietoja sisältyy toimintakertomuksen laskelmien muihin liitetietoihin.

RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

6. Allekirjoitus

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 15.3.2016.

Esa Vesterbacka
Pääjohtaja
Rikosseuraamuslaitos